

Standard 2.4

Kundkännedom - åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Föreskrifter och allmänna råd

Så här läser du standarderna

Standarden är en ämnesvis indelad helhet av föreskrifter och råd som förpliktar eller vägleder tillsynsobjekt och andra aktörer på finansmarknaden, anger tillsynsmyndighetens mål för kvalitetsnivå och syn på god praxis samt motiverar regleringen.

Datumangivelser i standardens marginal:

- **Utfärdad:** Anger när Finansinspektionen fattat beslutet att utfärda texten.
- **Gäller fr.o.m.:** Anger när textavsnittet trätt i kraft.

Varje stycke i standarden har en egen marginalanteckning:

- **Norm:** Hänvisningar till gällande bestämmelser i lag eller förordning.
- **Bindande:** Föreskrifter som Finansinspektionen enligt lag har rätt att meddela företag under tillsyn och andra finansmarknadsaktörer.
- **Rekommendation:** Finansinspektionens riktgivande råd till företag under tillsyn eller andra finansmarknadsaktörer.
- **Tillämpningsråd/-exempel:** Praktiska anvisningar eller tillämpningsråd till eller -exempel på norm, bindande föreskrifter och rekommendationer. Hänvisning till Finansinspektionens standard eller en del av en standard. Se exemplet intill.
- **Motivering:** Redogör för regelverkens mål, syfte och bakgrund.

Standarderna finns på Finansinspektionens webbplats www.finansinspektionen.fi

INNEHÅLL

1	TILLÄMPNING	5
2	MÅLSÄTTNINGAR OCH STRUKTUR	7
3	INTERNATIONELLA REGELVERK	8
4	RÄTTSGRUND	9
4.1	EG-lagstiftning	9
4.2	Finländsk lagstiftning	9
4.3	Finansinspektionens reglering	11
5	KUNDKÄNNEDOM	12
5.1	Allmänna principer	12
5.1.1	<i>Riskbaserad procedur</i>	13
5.2	Organisering av verksamheten	16
5.2.1	<i>Interna regelverk och utbildning av personalen</i>	17
5.3	Identifiering av kunden och kontroll av identitet	18
5.3.1	<i>Identifierings- och verifieringsmetoder</i>	21
5.3.2	<i>Utläggning samt användning av ombud eller tredje part</i>	22
5.3.3	<i>Verifieringshandlingar</i>	23
5.4	Inhämtande av information om kunden	25
5.5	Skärpt kundkännedom	27
5.5.2	<i>Kunden eller transaktionen har kopplingar till vissa stater</i>	27
5.5.2	<i>Identifiering på distans</i>	28
5.5.3	<i>Korrespondentbank eller motsvarande affärsförbindelse</i>	29
5.5.4	<i>Affärsförbindelse med brevlådebank (shell bank)</i>	30

5.5.5	<i>Politiskt utsatt person</i>	30
5.6	Lägre krav på kundkännedom	31
5.7	Dokumentation och bevarande av uppgifter om kundkännedom	34
5.8	Ordnande av fortlöpande uppföljning	35
5.8.1	<i>Förordningen om information om betalaren</i>	36
5.8.2	<i>Internationella finansiella sanktioner och frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism</i>	38
5.9	Iakttagande av utrednings- och rapporteringsskyldigheten	40
6	DEFINITIONER	44
7	upphävda standarder och anvisningar	47
8	ÄNDRINGSHISTORIK	48
9	YTTERLIGARE INFORMATION	51

1

TILLÄMPNING

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(1) Kapitlen 1– 5 i denna standard tillämpas på följande samfund och naturliga personer:

1. kreditinstitut samt finansinstitut i deras konsolideringsgrupper,
2. värdepappersföretag samt finansinstitut i deras konsolideringsgrupper,
3. fondbolag och förvaringsinstitut,
4. AIF-fonders förvaltare, förvaringsinstitut och särskilda förvaringsinstitut
5. värdepapperscentralen,
6. kontoförvaltare,
7. betalningsinstitut,
8. försäkringsbolag,
9. försäkringsföreningar,
10. arbetspensionsförsäkringsbolag,
11. försäkringsombud,
12. personer avsedda i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut och
13. filialer i Finland till utländska kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, EES-baserade AIF-förvaltare, försäkringsbolag och betalningsinstitut.

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(2) De bindande styckena i kapitel 5 om kundkännedom i denna standard är Finansinspektionens bindande föreskrifter för instanser som räknas upp i stycke (1), punkterna 1–8 ovan. De bindande styckena om riskhantering i kapitel 5, dvs. (15), (19), (50), (51), (52), (57), (71), (86), (89), (92), (95), (105) och (116), är också bindande för de instanser som nämns i stycke (1), punkterna 9–10 ovan. De av tillämpningsråden som Finansinspektionen ger i denna standard lämpar sig även för de instanser som nämns i punkterna 11–13. Dessutom

rekommenderar Finansinspektionen att de i punkterna 11–13 avsedda instanserna ska ordna sin verksamhet enligt de bindande styckena i kapitel 5.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(3) I denna standard används den allmänna benämningen "tillsynsobjekt" om de parter som nämns i stycke 1, om inget annat särskilt nämns.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(4) Senare i denna standard täcker begreppet förhindrande och utredning av penningtvätt även förhindrande och utredning av finansiering av terrorism, om inget annat särskilt nämns.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(5) De i stycke 1 ovan uppräknade filialerna i Finland till utländska samfund ska följa värdlandets (Finland) bestämmelser om kundkännedom samt förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Finansinspektionen har inte rätt att utfärda bindande bestämmelser åt de utländska filialerna, och därför tillämpas standarden för deras del som en rekommendation.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(6) De finländska reglerna om förhindrandet och utredningen av penningtvätt och finansiering av terrorism samt anmälningsplikten avseende misstänkta transaktioner tillämpas inte på tillhandahållare av finansiella tjänster, försäkrings- och betalningstjänster i Finland från utlandet utan fast driftställe i Finland; på dem tillämpas hemlandets regelverk. Men i problemsituationer kan distansförmedlarna ändå ta kontakt med centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen eller med Finansinspektionen.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(7) Alla Finansinspektionens tillsynsobjekt är skyldiga att följa lagen om penningtvätt. Tillsynsobjekten kan sköta sina förpliktelser och sin riskhantering när det gäller kundkännedom, förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism med hjälp av praktiska lösningar anpassade till den egna verksamheten. Verksamheten vid de tillsynsobjekt som omfattas av tillämpningsområdet varierar bl.a. beträffande verksamhetens omfattning, tillsynsobjektets organisation och kundstruktur samt tjänsternas kvalitet och distributionskanalerna.

2

MÅLSÄTTNINGAR OCH STRUKTUR

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(1) Målsättningen för kapitlen 1–5 i standarden är att ge föreskrifter och direktiv till Finansinspektionens tillsynsobjekt angående hur bestämmelserna om kundkännedom och förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism ska iakttas.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(2) I kapitel 5 behandlas centrala förpliktelser i anslutning till kundkännedom och riskhantering i kundrelationer. Genom standarden strävar Finansinspektionen efter att ge föreskrifter och direktiv om ordnandet av riskhanteringen i tillsynsobjektens kundrelationer samt noggranna och enhetliga tillvägagångssätt på finansmarknaden.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(3) Standarden innehåller dock inte detaljerade föreskrifter och direktiv om alla förpliktelser som hänför sig till regleringen inom ämnesområdet. Därför ska tillsynsobjekten ha interna direktiv som lämpar sig för deras verksamhet. Finansinspektionen uppmuntrar organisationer som representerar tillsynsobjekten att utarbeta enhetliga tillvägagångssätt för sina medlemmar.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(4) Finansinspektionen har en lagstadgad plikt att övervaka att tillsynsobjekten iakttar sina förpliktelser enligt lagen om penningtvätt. Finansinspektionen strävar efter att agera i samarbete med andra inhemska och utländska myndigheter och aktivt följa den internationella utvecklingen inom ämnesområdet.

3

INTERNATIONELLA REGELVERK

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(1) Vid beredningen av kapitel 5 har bl.a. följande rekommendationer beaktats:

Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF):

- The Forty Recommendations (2003)
- Special Recommendations on Terrorist Financing (2004)
- Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing, High Level Principles and Procedures (2007)
- Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing, High Level Principles for the Life Insurance Sector (2009)

Basel Banking Committee on Banking Supervision (BCBS):

- Customer due diligence for banks (2001)
- Consolidated Know-Your-Customer Risk Management (2003)

International Organisation of Securities Commissions (IOSCO):

- Principles on Client Identification and Beneficial Ownership for the Securities Industry (2004)
- Anti-Money Laundering Guidelines for Collective Investment Schemes (2005)

International Association of Insurance Supervisors:

- Guidance Paper on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (2004)

Wolfsberg Anti-Money Laundering Principles:

- Wolfsberg AML Principles on Private Banking (2002)
- Wolfsberg AML Principles for Correspondent Banking (2002)
- Guidance on a Risk Based Approach for Managing Money Laundering Risks (2006)
- Wolfsberg Statement - Anti-Money Laundering Guidance for Mutual Funds and Other Pooled Investment Vehicles (2006)
- Statement on AML Screening, Monitoring and Searching (2009)
- The Wolfsberg Trade Finance Principles (2009)

4

RÄTTSGRUND

4.1 EG-lagstiftning

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(1) Den nationella lagstiftningen om kundkännedom samt förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism grundar sig på följande direktiv och förordningar:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG/ EUT L 309 av den 25 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan penningtvättsdirektivet)
- Kommissionens direktiv 2006/70/EG av den 1 augusti 2006 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG med avseende på definitionen av person i politiskt utsatt ställning, samt tekniska kriterier för att kunna tillämpa lägre krav på kundkännedom och göra undantag på grund av finansiell verksamhet som drivs tillfälligt eller i mycket begränsad omfattning 2006/70/EG (Nedan Kommissionens direktiv om tillämpningsföreskrifter) EUT L 214/29, 4.8.2006
- Europaparlamentets och rådets förordning om information om betalaren som skall åtfölja överföringar av medel 1781/2006/EG EUT L345/1, 8.12.2006 (nedan förordning om information om betalaren)

4.2 Finländsk lagstiftning

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(2) De viktigaste nationella bestämmelserna om kundkännedom (kapitel 5) är följande:

- lag om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008, nedan penningtvättslagen eller PenL)
- statsrådets förordning om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (616/2008, nedan penningtvättsförordningen)
- statsrådets förordning om lägre krav på kundkontroll när det gäller vissa finansieringsavtal vid förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (1204/2011)

- inrikesministeriets beslut om stater och områden som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet vars stadganden om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism uppfyller förutsättningarna i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism (156/2012)
- statsrådets beslut om stater och områden vars stadganden om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism inte uppfyller de internationella förpliktelserna som avses i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism (1022/2010, nedan SRb 1022/2010)
- lag om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967, nedan lagen om sanktioner)
- lag om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013)
- lag om kreditinstitutsverksamhet (610/2014, nedan KIL), 15 kap. 18 §
- lag om investeringstjänster (747/2013, nedan ITL), 12 kap. 3 §
- lag om placeringsfonder (48/1999, nedan PLACFL), 144 §
- lag om värdeandelssystemet och clearingverksamhet (749/2012), 8 kap. 4 §
- lag om betalningsinstitut (297/2010, nedan BIL), 39 §
- försäkringsbolagslag (521/2008, nedan FBL), 6 kap. 13 §
- lag om arbetspensionsförsäkringsbolag, 1 kap. 1 § 3 mom.
- lag om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014), 12 kap. 8 §
- finansministeriets förordning om de utredningar som ska fogas till ansökan av ett kreditinstitut, ett utländskt kreditinstituts filial och centralinstitutet för sammanslutningen av inlåningsbanker om koncession samt till ansökan om inrättande av en utländsk filial (1128/2011), 16 §
- finansministeriets förordning om utredningar som ska fogas till ansökan om verksamhetstillstånd för värdepappersföretag, till ansökan om verksamhetstillstånd för en filial till ett värdepappersföretag från tredjeland samt till ansökan om tillstånd för etablering av en filial till ett värdepappersföretag i tredjeland (1024/2012), 13 §
- finansministeriets förordning om de utredningar som ska fogas till ansökan om verksamhetstillstånd för fondbolag och förvaringsinstitut, till ansökan om verksamhetstillstånd för etablering av en filial till ett fondbolag från tredjeland i Finland samt till ansökan om tillstånd för etablering av en filial i utlandet (147/2012), 12 §
- finansministeriets förordning om de utredningar som ska fogas till ansökan om auktorisation för förvaltare av alternativa investeringsfonder samt ett särskilt förvaringsinstitut (227/2014), 13 §
- strafflag (1880/39, nedan SL), 32 kap. 6–10 § (penningtvättbrott)
- strafflag, 34 a kap. 5 § (finansiering av terrorism)
- strafflag, 46 kap. 1–3 § (regleringsbrott, inkl. finansiella sanktioner)

- kreditupplysningslag (527/2007), 19 § 2 mom. 7 punkten och 30 §
- lag om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009, nedan autentiseringslagen)
- personuppgiftslag (523/1999)

4.3 Finansinspektionens reglering

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(3) Finansinspektionens befogenheter att utfärda bestämmelser om tillvägagångssätt i anslutning till kundkännedom samt riskhantering i anslutning till förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism baserar sig på följande bestämmelser:

- lag om kreditinstitut, 15 kap. 18 §,
- försäkringsbolagslag, 6 kap. 21 § 4 punkten,
- lag om arbetspensionsförsäkringsbolag, 1 kap. 1 § 3 mom.,
- lag om investeringstjänster, 12 kap. 3 §,
- lag om placeringsfonder, 144 §,
- lag om värdeandelssystemet och clearingverksamhet, 8 kap. 14 § 2 punkten,
- lag om försäkringsföreningar (1250/1987), 10 kap. 4a §,
- lag om betalningsinstitut (297/2009), 39 § och
- lag om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014), 12 kap. 10 §

5

KUNDKÄNNEDOM

5.1 Allmänna principer

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(1) Kundkännedom (customer due diligence, CDD) är penningtvättslagens centrala förpliktelse. Det innebär att tillsynsobjektet känner sin kund och kvaliteten och omfattningen av kundens verksamhet. Till kundkännedom hör alla de tillvägagångssätt, genom vilka tillsynsobjektet försäkras om kundens riktiga identitet samt om att tillsynsobjektet känner till kundens verksamhet och bakgrund så grundligt som kundrelationen förutsätter. Penningtvättslagen förutsätter att tillsynsobjektet dimensionerar omfattningen av dessa procedurer utifrån en riskbedömning.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(2) Huvudregeln är att tillsynsobjektet inte får ha oidentifierade (anonyma) kunder.¹ Tillsynsobjektet har rätt att vägra acceptera som kund en part som inte ger information om sig själv eller vars storlek, verksamhetsort eller verksamhetens art inte motsvarar tillsynsobjektets affärsstrategi. Om t.ex. kundrelationen eller kundens uppdrag innebär en ökad risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism behöver tillsynsobjektet inte inleda en kundrelation eller utföra en transaktion. I lagstiftningen har det dock angivits vissa tjänster² som tillsynsobjekten kan vägra utföra endast på grund av tungt vägande skäl. Ett tungt vägande skäl är t.ex. att tillsynsobjektet inte kan identifiera kunden på ett pålitligt sätt.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(3) Tillsynsobjektet ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att utvärdera de risker som kunderna medför för verksamheten.³ Rutinerna för kundkännedom samt riskhanteringen i anslutning till förhindrandet av oegentligheter behöver inte vara separerade från tillsynsobjektets övriga affärsverksamhet, utan de kan ingå i tillsynsobjektets allmänna riskhantering och interna kontroll.

Tillämpningsråd /-exempel

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(4) Riskbaserad kundkännedom innebär att tillsynsobjektet dimensionerar åtgärderna för kundkännedom efter riskerna i anslutning till de tjänster som det erbjuder till kunderna samt riskerna för penningtvätt och finansiering av

¹ se PenL 6 § 2 mom. och 7 § 1 mom.

² se KIL 15 kap. 6 § och lag om värdeandelssystemet och clearingverksamhet 6 kap. 8 § 4 mom.

³ se PenL 6 § 3 mom.

terrorism.⁴ Tillsynsobjekten ska tillämpa särskilt effektiva åtgärder/metoder för kontroll på sådana kundrelationer, transaktioner och tjänster som enligt tillsynsobjektets bedömning medför en högre risk för oegentligheter, såsom penningtvätt och finansiering av terrorism. I sådana kundrelationer där det enligt tillsynsobjektets motiverade bedömning finns endast en liten eller obefintlig risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism, kan tillsynsobjektet iaktta normal noggrannhet. Dessutom möjliggör penningtvättslagen i vissa fall lägre krav på kundkännedom.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(5) Delområden för kundkännedom är⁵:

- identifiering av kunden och kundens representant,
- kontroll av kundens identitet (verifiering),
- vid behov verifiering av identiteten av kundens representant,
- identifiering av den faktiska förmånstagaren och vid behov verifiering av hans eller hennes identitet,
- inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte och art,
- dokumentering och lagring av information under en bestämd tid,
- fortlöpande riskbaserad uppföljning av affärer och kundrelationer och
- iakttagande av utredningsplikten.

5.1.1 Riskbaserad procedur**Tillämpningsråd**

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(6) Riskbaserad procedur⁶ innebär att tillsynsobjektet skapar rutiner för kundkännedom som är anpassade till den egna verksamheten och proportionerade enligt riskerna samt skapar tillräckliga riskhanteringsrutiner för förhindrandet av oegentligheter samt penningtvätt och finansiering av terrorism. För detta ändamål ska tillsynsobjektet kartlägga bl.a. de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som anknyter till tillsynsobjektets kunder, produkter, tjänster, distributionskanaler och tekniska utveckling samt skapa handlingsmodeller för att begränsa dessa risker.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(7) Det centrala målet för utvecklandet av riskhanteringsmetoderna är att tillsynsobjektet

- identifierar riskerna i anslutning till sina egna kunder, produkter och tjänster,
- utvärderar regelbundet lämpligheten och ändamålsenligheten av sina riskhanteringsmetoder och handlingsmodeller,
- skapar metoder för kontroll av olika kunder och skapar till den egna verksamheten anpassade interna handlingsinstruktioner samt utbildar sin personal i följandet av instruktionerna,
- organiserar sin verksamhet på ett pålitligt sätt (intern kontroll, uppföljning och rapportering) och
- följer upp kundrelationer och tjänster kontinuerligt och riskbaserat.

⁴ se PenL 6 § 3 mom. – 6 § 5 mom.

⁵ se PenL 2 kap.

⁶ se PenL 6 § 3 mom. och 6 § 4 mom.

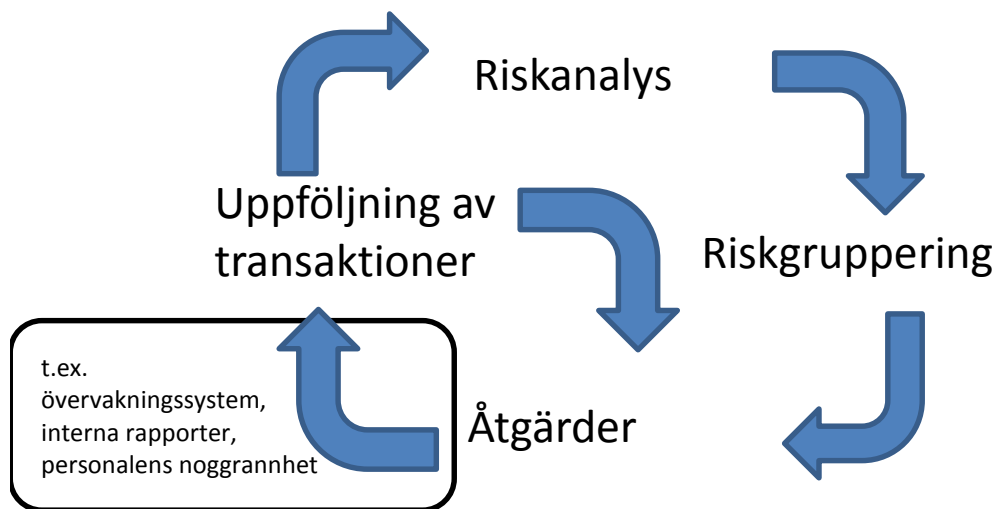
Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(8) Bilden nedan föreställer ett exempel på det hur metoder för riskhantering och kontinuerlig uppföljning kan påverka tillsynsobjektets verksamhet. Metoderna för kundkännedom samt kontinuerlig uppföljning kan fokusera på olika kundgrupper, produkter och tjänster i olika omfattningar enligt tillsynsobjektets egna riskbedömningar och beslut.

Riskbaserad bedömning (exempel på tillämpningen av 6 § 3 mom. i PenL)

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(9) De till kundkännedom hörande förfarandena kan indelas i normalt förfarande, förfarande med lägre krav och skärpt förfarande.⁷

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(10) Normalt förfarande innebär att tillsynsobjektet har fattat beslut om minimnivån som iakttas i kundkännedom, dvs. de åtgärder varmed man säkerställer kundkännedomen i den dagliga verksamheten. På basis av den riskbaserade bedömningen upptäcker tillsynsobjektet även de kundgrupper, tjänster eller produkter som representerar en högre risk och i anslutning till vilka tillsynsobjektet ska iakttä ett mera omfattande kontrollförfarande (skärpt förfarande). På motsvarande sätt kan tillsynsobjektet tillämpa antingen normalt förfarande eller lägre krav på kund- eller affärsrelationer eller produkter som representerar en låg risk.

⁷ se PenL 6 §

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(11) I 17–20 § i penningtvättslagen finns exempel på situationer som kräver ett skärpt kontrollförfarande. Tillsynsobjektet kan naturligtvis tillämpa skärpta åtgärder även på andra kundrelationer eller tjänster enligt egen riskbedömning och eget beslut (se underkapitel 5.5).

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(12) Tillsynsobjektet kan tillämpa lägre krav på kundkännedom endast i enskilda fall enligt 13–16 § i penningtvättslagen. Gällande bestämmelser tillåter inte lägre krav i större skala enligt tillsynsobjektets egen prövning (se underkapitel 5.6.).

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(13) Nedan presenteras exempelsituationer och -fall som ska beaktas i kartläggningen av risker:

a) Kundens egenskaper:

- Att ingå en kundrelation med en person i politiskt utsatt ställning kräver ett särskilt kundacceptansförfarande och skärpt kundkännedom.⁸
- Om kunden är en finländsk myndighet kan tillsynsobjektet tillämpa lägre krav på kundkännedom.⁹
- Om kunden är en vanlig privatkund kan tillsynsobjektet i allmänhet tillämpa normalt kundkännedomsförfarande.¹⁰
- Om en juridisk persons ägarförhållanden eller verksamhet har ordnats genom en komplicerad ägarstruktur behövs för tillräcklig kontroll i allmänhet tillgång till information om de verkliga förmånstagarna, ägarna samt en mera regelbunden uppföljning än normalt.¹¹
- Kunden verkar inom en bransch som har förknippats med grå ekonomi eller sköter sina affärer på ett sätt som ger tillsynsobjektet anledning att misstänka att kunden agerar som mellanhand i kriminell aktivitet. Kundkännedom kräver inhämtade av tillräcklig information och kontinuerlig uppföljning.¹²

b) Risker förknippade med stat och motpart:

- överenskommelse om korrespondentbank eller motsvarande relation förutsätter att man skaffar tillräcklig information om kredit- eller finansinstitutet som fungerar som motpart, att ärendet överförs till chef eller annan högre ledning för godkännande samt en regelbunden uppföljning av affärsförbindelsen¹³,
- sådana utlandsbetalningar vars mål- eller ursprungsland är föremål för finansiella sanktioner eller vars mål- eller ursprungsland har lagstiftning om förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism som inte uppfyller internationella standarder enligt statsrådets beslut¹⁴,

⁸ se PenL 20 § och penningtvättsförordningen 1 §

⁹ se PenL 13 §

¹⁰ se PenL 6 -7 §

¹¹ se PenL 6 § och 8 §

¹² se PenL 6 § och 8 §

¹³ se PenL 19 §

¹⁴ se SRb 1022/2010

kräver både uppföljning av betalningsrörelse och skärpt förfarande för kundkännedom (t.ex. trade finance-tjänster)¹⁵

c) Ombud och externa funktioner

- Tillsynsobjektet ansvarar också för sina ombuds verksamhet och för utlagda tjänster. Ordnanandet av rutinerna för kundkännedom ska vara klart definierat i avtal mellan tillsynsobjektet och parten som erbjuder tjänster åt tillsynsobjektet och i båda parter instruktioner.¹⁶

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(14) Riskbedömningarna ska uppdateras regelbundet med beaktande av förändringar i tillsynsobjektets tjänster och/eller kundens verksamhet (t.ex. införande av nya tjänster, systemförändringar samt förändringar i kundens ägarstruktur och affärsverksamhet). Enligt 6 § 5 mom. i penningtvättslagen ska tillsynsobjektet kunna demonstrera för Finansinspektionen att dess metoder för kundkännedom och riskhantering är tillräckliga i förhållande till existerande risker och att man har bedömt riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som medförs av naturen av tillsynsobjektets verksamhet, kundförhållanden, produkter, tjänster och teknologi.

5.2 Organisering av verksamheten

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(15) Tillsynsobjektets styrelse svarar för ordnanandet av tillsynsobjektets riskhantering och interna kontroll.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(16) Till effektiv riskhantering och intern kontroll hör att tillsynsobjektet har stadfästa principer för kundkännedom samt förhindrandet av oegentligheter, penningtvätt och finansiering av terrorism. Till riskhantering hör också att tillsynsobjektet organisation och ansvarsförhållanden är tydliga, att man har kommit överens om förfaringssätt i olika situationer och att personalen får regelbundet utbildning och instruktioner.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(17) Styrelsen, verkställande direktören och den övriga högsta ledningen ska försäkra sig om att de överenskomna principerna följs enhetligt i tillsynsobjektets hela konsolideringsgrupp, inklusive dotterbolag och filialer i utlandet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(18) Kreditinstitut, finansinstitut, värdepappersföretag, betalningsinstitut, fondbolag, AIF-förvaltare, försäkringsbolag, försäkringsförening och försäkringsombud ska försäkra sig om att deras filialer och bolag utanför EES-länderna, och i vilka de har mer än 50 procent av aktierna eller andelarna,

¹⁵ se PenL 17 §

¹⁶ se Föreskrifter och anvisningar 1/2012 Utläggning av verksamhet, Föreskrifter och anvisningar till försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsföreningar, försäkringsholdingsammanslutningar, filialer till försäkringsbolag från tredje land och pensionsanstalter som grundats genom lag, dnr 9/101/2011, Föreskrifter och anvisningar till pensionskassor, dnr 7/101/2011 och Föreskrifter och anvisningar till pensionsstiftelser, dnr 8/101/2001

följer principer för kundkännedom som motsvarar Finlands lag om penningtvätt. Om den lokala lagstiftningen förhindrar följandet av bestämmelserna i 2 kap. i penningtvättslagen, ska tillsynsobjektet meddela Finansinspektionen om detta.¹⁷

Bindande

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(19) Tillsynsobjektet ska utse i sin organisation en kontaktperson som ansvarar för förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(20) Kontaktpersonens ställning och uppgifter inom tillsynsobjektet kan variera beroende på tillsynsobjektets organisation. Kontaktpersonen ska ha en självständig position, gärna oberoende av affärstransaktioner, och han/hon ska ha fullmakt och kapacitet att agera i sådana praktiska ärenden med anknytning till förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism, som inte tål dröjsmål, t.ex. att anmäla penningtvätt eller svara på förfrågan från myndighet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(21) Kontaktpersonens kontaktoppgifter ska ges till centralen för utredning av penningtvätt.

5.2.1 Interna regelverk och utbildning av personalen

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(22) Lagstiftningen och myndighetsdirektiven inom ämnesområdet är huvudsakligen på ett allmänt plan, och de ger inte alltid svar på alla praktiska situationer som har att göra med olika kundrelationer eller tjänster.

Bindande

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(23) Tillsynsobjektet ska ha interna handlingsinstruktioner för förfaringsätt vid kundkännedom samt för följandet av utrednings- och anmälningsskyldigheten angående förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism, som lämpar sig för kundens egen verksamhet och tjänster.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(24) I instruktionerna ska man beakta bl.a. interna processer, distributionskanaler och produkter samt utlagda funktioner såsom ombudsrelationer. I instruktionerna ska man även beakta produkt- och systemutveckling samt utvidgandet av verksamheten till nya marknader.

Norm

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(25) Tillsynsobjektet ska se till att personalen får ändamålsenlig utbildning som garanterar att bestämmelserna om förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism följs.¹⁸

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(26) Utbildning av personalen ska ordnas regelbundet och täckande för alla organisationsnivåer och särskilt för sådana personalgrupper som har att göra med kundrelationer, produktutveckling samt utrednings-, förvarings- och be-

¹⁷ se PenL 21 §

¹⁸ se PenL 34 § 1 mom.

talningssystem och/eller betalningsrörelse. Över den anordnade utbildningen bör upprätthållas ett utbildningsregister.¹⁹

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(27) Den i penningtvättslagen stadgade skyldigheten att beskydda anställda innebär att arbetsgivaren bör ha tillräckliga och ändamålsenliga procedurer för beskyddandet av de anställda som anmäler misstänkta transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt.²⁰

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(28) Skyldigheten att beskydda anställda kan förverkligas bl.a. genom interna instruktioner och regelbunden utbildning av personalen. Dessutom bör tillsynsobjektet vid anmälan iaktta den tystnadsplikt om vilken stadgas i 25 § i PenL. Tystnadsplikten innebär att den anställda inte får informera kunden om att man har gjort en anmälan. Tillsynsobjektet bör även se till att kunden inte får kännedom om funktionären/funktionärerna som gjort anmälan.

5.3 Identifiering av kunden och kontroll av identitet

Motivering

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(29) Identifiering av kunden och kontroll av kundens identitet är centrala förpliktelser som hör till kundkännedom. Genom identifiering och verifiering försäkras sig tillsynsobjektet om att man vet vem man har att göra med och på vems uppdrag och med vems tillgångar transaktionerna utförs. Dessutom förutsätter kundkännedom att man inhämtar tillräcklig och ändamålsenlig information om arten och omfattningen av kundens verksamhet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(30) Om tillsynsobjektet genomför en enskild transaktion på mindre än 15 000 euro utan att ingå en regelbunden kundrelation, behöver tillsynsobjektet i princip inte skaffa uppgifter om kundkännedom.²¹ Vid transaktioner som gäller överföring av tillgångar följs dock bestämmelserna i förordningen om information om betalaren angående kundkännedom och verifiering av betalarens identitet.²²

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(31) Kundidentifiering innebär rutiner med vilka tillsynsobjektet utreder naturliga eller juridiska personers identitet utgående från information som en kund eller en blivande kund tillhandahåller. Verifiering av identitet innebär säkrandet av de vid identifieringen presenterade personuppgifternas riktighet med hjälp av dokument eller information från en pålitlig och oberoende källa.²³

¹⁹ se PenL 34 § 1 mom.

²⁰ se PenL 34 § 2 mom.

²¹ se PenL 7 § 1 mom. 2 punkten

²² se förordning om information om betalaren, artiklarna 4 och 5

²³ se PenL 5 § 1 mom. 5 och 6 punkterna

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(32) Tillsynsobjektet ansvarar för identifieringen av sina kunder och kontrollen av deras identitet samt om kundkännedom även då tillsynsobjektets ombud eller någon utomstående part handhar identifieringen och verifieringen²⁴ (se underkapitlen 5.3.2–5.3.3).

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(33) Kunden ska identifieras och identiteten verifieras vid inledandet av kund- relationen, före en transaktion eller ett uppdrag utförs. I undantagsfall kan identifieringen slutföras senare, men dock innan kunden får förfoganderätt över de i transaktionen involverade tillgångarna eller innan transaktionen är slutförd.²⁵

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(34) Tillsynsobjektet har enligt penningtvättslagen identifierings- och kontrollskyldighet²⁶:

- då tillsynsobjektet inleder en kundrelation med en ny kund (regelbunden kundrelation),
- då tillsynsobjektet misstänker att en tidigare identifierad regelbunden kunds identifierings- eller verifieringsuppgifter inte är tillräckliga eller tillförlitliga,
- då tillsynsobjektet utan att ingå en kundrelation (med annan än "regelbunden" kund) utför en enskild transaktion vars belopp, eller beloppet på de till varandra kopplade transaktionerna är minst 15 000 euro²⁷,
- då tillsynsobjektet upptäcker en tvivelaktig transaktion eller misstänker att de i transaktionen involverade medlen används för finansiering av terrorism eller försök till detta,
- då tillsynsobjektet utför en överföring av tillgångar på mer än 1000 euro som inte kommer från kundens konto (kontantbetalning).²⁸

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(35) Om tillsynsobjektet inte kan identifiera kunden eller vidta övriga åtgärder för kundkännedom bör tillsynsobjektet vägra att etablera ett kundförhållande eller att utföra en transaktion. I sådana situationer bör tillsynsobjektet dessutom överväga att göra en anmälan till centralen för utredning av penningtvätt.²⁹

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(36) En representant som handlar för en juridisk eller naturlig persons räkning bör identifieras och hans/hennes identitet bör vid behov kontrolleras.³⁰

²⁴ se KIL 5 kap. 11 §, ITL 7 kap. 5 §, PLACFL 26a § 7 mom., BIL 23 och 24 §

²⁵ se PenL 7 § 4 mom.

²⁶ se PenL 7 §

²⁷ Tillsynsobjektet kan enligt eget beslut ställa gränsen lägre.

²⁸ se förordning om information om betalaren, artikel 5.4

²⁹ se PenL 6 § 2 mom.

³⁰ se PenL 7 § 3 mom.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(37) Om en omyndig minderårig persons intressebevakare utför en transaktion eller ger ett uppdrag för den omyndiga kundens räkning bör den omyndiga kunden identifieras. Man kan dock låta bli att verifiera hans/hennes identitet om tillsynsobjektet utifrån riskbedömning anser att kontroll inte behövs. Intressebevakaren (representanten) ska alltid identifieras och vid behov bör hans/hennes identitet verifieras.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(38) Tillsynsobjektet bör försäkra sig om att ombudet har fullmakt att utföra rättshandlingar för kundens/huvudmannens räkning.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(39) Tillsynsobjektet ska även identifiera den verkliga förmånstagaren och göra en riskbaserad bedömning om huruvida även den verkliga förmånstagarens identitet ska kontrolleras.³¹ Identiteten av en förmånstagare till ett försäkringsavtal ska verifieras senast då förmånstagarens rätt som baserar sig på försäkringen realiserar.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(40) För att kunna identifiera den verkliga förmånstagaren kan tillsynsobjektet, utöver från kunden inhämtade uppgifter, även själv utreda strukturerna för ägande och bestämmanderätt i den juridiska person som är kund.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(41) Den verkliga förmånstagaren behöver dock inte identifieras om kunden är ett bolag eller en sammanslutning vars värdepapper har tagits upp till offentlig handel på reglerade marknader i ett eller flera EES-länder så som avses i rådets direktiv 2004/39/EG eller om kunden är ett publikt noterat företag i ett tredje land och gemenskapens lagstiftning om informationsplikt tillämpas på det.³²

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(42) Ett kreditinstitut behöver heller inte identifiera de verkliga förmånstagarna till gemensamma konton hos i Finland verksam advokat eller annan som tillhandahåller juridiska tjänster om kreditinstitutet kan få uppgifter om de verkliga förmånstagarnas identiteter på begäran. Om advokaten eller annan som tillhandahåller juridiska tjänster verkar utanför EES-området behöver de verkliga förmånstagarna till klientmedelskontona inte identifieras om den verkliga förmånstagarens identitet är tillgänglig för kreditinstitutet och advokaten eller någon annan som tillhandahåller juridiska tjänster har skyldigheter som motsvarar den finländska penningtvättslagen och fullgörandet av skyldigheterna övervakas.³³

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(43) Ett kreditinstitut behöver inte identifiera de verkliga förmånstagarna till klientmedelskonton i anslutning till uppdrag som utförs av rättegångsombud eller rättegångsbiträde.³⁴

³¹ se PenL 8 § 1 mom.

³² se PenL 8 § 2 mom.

³³ se PenL 8 § 3 mom. och 8 § 4 mom.

³⁴ se PenL 8 § 5 mom.

5.3.1 Identifierings- och verifieringsmetoder

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(44) Då kundförhållandet etableras så att kunden är personligen närvarande baseras identifieringen på en av myndighet utfärdad giltig identitetshandling.³⁵

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(45) Om kundförhållandet etableras utan att man träffar kunden personligen bör tillsynsobjektet ha i bruk sådana metoder varmed det kan identifiera kunden på ett pålitligt sätt.³⁶ En verifieringsmetod är att kunden identifierar sig själv elektroniskt genom ett elektroniskt identifieringsverktyg som uppfyller kriterierna för de i autentiseringslagen avsedda starka identifieringsverktygen eller kvalificerade certifikaten.

Rekommendation

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(46) I en situation där identifieringen sker på distans kan verifieringen av identitet kräva att man kombinerar flera olika metoder och ber kunden om ytterligare information. De uppgifter som kunden lämnar bör gärna kontrolleras med hjälp av information från offentliga register. Sådana register är bl.a. befolkningsregistret, kreditupplysningsregistret och handelsregistret. Det är inte nödvändigtvis tillräckligt för en pålitlig verifiering av kundens identitet att tillsynsobjektet endast konstaterar att medlen kommer från ett konto i ett kreditinstitut.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(47) En instans som vill tillhandahålla tjänster för den i autentiseringslagen avsedda starka elektroniska identifieringstjänsten bör anmäla sig till Kommunikationsverkets register och följa Kommunikationsverkets bestämmelser.³⁷ I 17 § i autentiseringslagen stadgas om den inledande identifieringen av den som söker starkt elektroniskt identifieringsverktyg. En inledande identifiering ska göras personligen när man för första gången ansöker om ett i autentiseringslagen avsett identifieringsverktyg.

Rekommendation

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(48) Även när det gäller sökande av andra än de i autentiseringslagen avsedda starka elektroniska identifieringsverktyg³⁸ ska identifieringen och verifieringen av sökandens identitet utföras noggrant, helst personligen. Alternativt kan tillsynsobjektet använda rekommenderad brev försändelse med mottagningsbevis, så att sökanden avhämtar koderna från posten.

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(49) Nedan finns exempel på identifierings- och verifieringsmetoder vid etablering av ett kundförhållande:

³⁵ se PenL 5 § 1 mom. 5 punkten

³⁶ se PenL 18 §

³⁷ Se autentiseringslag 10 §, Kommunikationsverkets bestämmelser 7b och 8b

³⁸ Med dessa avses elektroniska koder som enbart kan användas i de egna tjänster som finansgruppen tillhandahåller.

- Tillsynsobjektets egen personal identifierar kunden och verifierar (kontrollerar) dennes identitet i samband med ett personligt möte.
- Tillsynsobjektets ombud, eller en part till vilken verksamheten lagts ut, identifierar och verifierar kundens identitet i samband med ett personligt möte.
- En tredje part identifierar och verifierar kundens identitet i samband med ett personligt möte.³⁹
- Varken tillsynsobjektet eller någon annan instans träffar kunden personligen, utan identifieringen grundar sig på:
 - i autentiseringslagen avsedda kvalificerade certifikat eller starka elektroniska identifieringsverktyg⁴⁰
 - av posten utförd identifiering och verifiering av identitet: avtals- och/eller andra handlingar skickas som rekommenderad brevöversändelse mot mottagningsbevis så att kunden avhämtar försändelsen personligen. Posten levererar mottagningsbeviset till tillsynsobjektet.
- Dessutom är det skäl att i samband med distanstjänster kontrollera numren på kundens bankkonto och värdeandelskonto och försäkra sig om att transaktionerna sker via de av kunden i förväg angivna kontona.

5.3.2 Utläggning samt användning av ombud eller tredje part

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(50) Om procedurerna för kundkännedom sköts av tillsynsobjektets ombud eller en part till vilken verksamheten har lagts ut, bör tillsynsobjektet försäkra sig om att ombudet eller den tredje parten följer tillsynsobjektets instruktioner om identifiering och kundkännedom. I avtalet om dessa tjänster bör man komma överens om både förfaringssätt och respektive parts åligganden och ansvar. Dessutom bör tillsynsobjektet kräva att dokumentation om kundrelationen lämnas till tillsynsobjektet eller finns till tillsynsobjektets förfogande utan dröjsmål under hela kundförhållandet och under den i penningtvättslagen stadgade förvarsperioden.⁴¹

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(51) Tillsynsobjektet ska även vid behov instruera och utbilda ombud och tredje part till vilken kundkännedomsfunktioner har lagts ut.

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(52) Finansinspektionens övervaknings- och informationsrätt bör kvarstå trots användning av ombud och utläggning av verksamhet. I avtal om utläggning bör ingå en punkt enligt vilken Finansinspektionen har rätt att granska den utlagda verksamheten och få information om den.⁴²

³⁹ se PenL 11 §

⁴⁰ se autentiseringslag

⁴¹ se KIL 5 kap. 11 §, ITL 7 kap. 5 §, PLACFL 26a § 7 mom., BIL 23 ja 24 §, FBL 6 kap. 16 §

⁴² se KIL 5 kap. 11 §, ITL 7 kap. 5 §, PLACFL 26a § 7 mom., BIL 23 ja 24 §, FBL 6 kap. 16 §

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(53) Även en tredje part kan uppfylla skyldigheterna gällande kundkännedom för tillsynsobjektets räkning.⁴³ En tredje part är en instans med vilken tillsynsobjektet inte har ingått avtal om utläggning. Den tredje parten är i princip en annan rapporteringsskyldig som har fått koncession och som omfattas av samma skyldigheter angående kundkännedom samt förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom ska den tredje partens verksamhet vara under övervakning. Tredje part har definierats närmare i 11 § 1–3 mom. i PenL.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(54) Tillsynsobjektet ska försäkra sig om att det får av den tredje parten de i 10 § 2 mom. 1–8 punkterna i PenL avsedda uppgifterna om kunden före inledande av en transaktion. Dessutom ska tillsynsobjektet försäkra sig om att uppgifterna om kundkännedom är tillgängliga och att den tredje parten levererar dem till tillsynsobjektet på begäran.

Rekommendation

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(55) Då tillsynsobjektet litar på en tredje parts förfarande vid kundkännedom bör det veta hur den tredje parten handhar identifiering och verifiering av kundens identitet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(56) Ansvar för kundkännedom samt fortlöpande uppföljning och underrättelseskyldighet kvarstår hos tillsynsobjektet i alla situationer.

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(57) Upprätthållande av information om kundkännedom samt anordnandet av fortlöpande uppföljning och följandet av utredningsplikten bör ordnas så att riskhanteringen i anslutning till kundförhållandena inte försämras som följd av dessa åtgärder.⁴⁴

5.3.3 Verifieringshandlingar

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(58) En naturlig persons identitet bör verifieras på basis av en handling som kommer från en tillförlitlig och oberoende källa.⁴⁵ Kontroll av identiteten sker i princip utifrån en giltig identitetshandling som utfärdats av en myndighet. Handlingens tillförlitlighet grundar sig på svårigheten att förfalska den och på den tillförlitliga beviljningsprocessen.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(59) En naturlig person ska vara möjlig att identifiera och hans/hennes identitet kontrolleras entydigt utgående från personhandlingen. Handlingen ska vara försedd med bild och den ska vara i kraft för bestämd tid. Om tillsynsobjektet tvivlar på identitetshandlingens äkthet eller kundens identitet inte

⁴³ se PenL 11 §

⁴⁴ se Föreskrifter och anvisningar 1/2012 Utläggning av verksamhet, Föreskrifter och anvisningar till försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsföreningar, försäkringsholdingsammanslutningar, filialer till försäkringsbolag från tredje land och pensionsanstalter som grundats genom lag, dnr 9/101/2011, Föreskrifter och anvisningar till pensionskassor, dnr 7/101/2011 och Föreskrifter och anvisningar till pensionsstiftelser, dnr 8/101/2001

⁴⁵ Se PenL 5 § 1 mom. 5 punkten

kan kontrolleras utifrån personhandlingen har tillsynsobjektet rätt och skyldighet att kräva kunden på ytterligare utredning för verifiering av identitet. Tillsynsobjektet bör vid behov komplettera och kontrollera de av kunden givna verifieringsuppgifterna i offentliga register.

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(60) I Finland allmänt använda verifieringshandlingar är giltiga handlingar utfärdade av finländsk myndighet:

- körkort⁴⁶
- identitetskort⁴⁷
- pass⁴⁸
- diplomatpass⁴⁹
- främlingspass och resehandlingar för flykting⁵⁰ och
- FPA-kort med fotografi⁵¹.

Tillsynsobjektet kan verifiera en naturlig persons identitet även utifrån giltiga handlingar utfärdade av utländsk myndighet. Sådana handlingar är:

- nationellt pass och
- identitetskort som godkänns som resehandling.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(61) Tillsynsobjektet kan besluta enligt sina egna riskhanteringsprinciper vilka av de ovan nämnda handlingarna som godkänns som verifieringshandlingar. Det finns ingen allmän nationell lagstiftning om verifieringshandlingar där acceptabla verifieringshandlingar skulle definieras. I Finland utfärdas dock endast pass och identitetskort av polisen för bestyrkandet av identitet.

Tillämpningsexempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(62) Om tillsynsobjektet godkänner körkort som verifieringshandling bör tillsynsobjektet observera att beviljningsprocessen av körkort inte håller samma nivå som för pass och personkort och att körkortets säkerhetsdetaljer är få.

Tillämpningsexempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(63) Tillsynsobjektet ska fästa särskild uppmärksamhet vid s.k. utbytta körkort som används för verifiering av identitet. En utländsk person får på basis av internationella vägtrafiksavtal byta sitt körkort mot ett finländskt körkort då han/hon har vistats i landet ett halvt år. Därmed kan en person vars identitet inte verifierats (och detta har antecknats i hans/hennes resedokument) byta sitt körkort mot ett finländskt körkort utan att informationen om den oklara identiteten antecknas i körkortet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(64) Då tillsynsobjektet fungerar som tillhandahållare av autentiserings-tjänst enligt autentiseringslagen ska tillsynsobjektet utföra den inledande

⁴⁶ se körkortsförordning 845/1990

⁴⁷ se lag om identitetskort 829/1999

⁴⁸ se passlag 671/2006

⁴⁹ se passlag 671/2006

⁵⁰ se utlänningslag 301/2004, 8.kap

⁵¹ FPA har inte beviljat nya FPA-kort med fotografi efter 13.10.2008.

identifieringen personligen och noggrant. Tillhandahållaren av autentiseringsstjänster ska identifiera den som söker elektroniskt identifieringsverktyg genom att verifiera dennes identitet med hjälp av ett giltigt pass utfärdat av en myndighet i en medlemsstat i EES, Schweiz eller San Marino, eller från ett personkort som duger som ett resedokument. Tillhandahållaren av autentiseringsstjänst kan om den så vill även vid den inledande identifieringen använda ett giltigt körkort utfärdat efter den 1 oktober 1990 av en myndighet i en medlemsstat i EES-området eller ett giltigt pass utfärdat av en myndighet i ett annat land.⁵²

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(65) Verifieringen av identiteten för en juridisk person baseras på ett uppdaterat handelsregistersutdrag eller motsvarande utdrag ur myndighetsregister varav framgår den juridiska personens existens och rättsliga handlingsförmåga samt medlemmarna i styrelsen eller motsvarande beslutsfattande organ.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(66) Representanten för en juridisk person bör identifieras och hans/hennes identitet bör vid behov verifieras (riskbaserat).⁵³

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(67) Man bör vid behov kontrollera om representanten för en juridisk person har befogenhet (fullmakt eller protokollsutdrag från den juridiska personens beslutsfattande organ).

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(68) De verkliga förmånstagarna för en juridisk person framkommer vanligen inte ur handelsregistret eller andra offentliga register. Då man utreder vilka personer som är de verkliga förmånstagarna kan tillsynsobjektet be den juridiska personens representanter om en utredning över den juridiska personens ägar- och koncernstruktur och personerna som har bestämmanderätt. Utredningen kan fås av t.ex. aktiebolagets aktieägarförteckning, bolagets protokoll, avtal eller andra handlingar som gäller bolagets ägar- och bestämmanderättsstrukturer.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(69) Tillsynsobjektet kan verifiera den verkliga förmånstagarens identitet på basis av riskbaserad bedömning.⁵⁴

5.4 Inhämtande av information om kunden

Motivering

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(70) Omfattningen av den information som krävs för kundkännedom kan variera. Den beror på tillsynsobjektets riskbedömningar om hur olika kundförhållanden och erbjudna tjänster påverkar dess verksamhet. Inhämtande av

⁵² se autentiseringslag 17 § 1 mom.

⁵³ se PenL 7 § 3 mom.

⁵⁴ se PenL 8 § 1 mom.

tillräcklig information om ett kundförhållande möjliggör upptäckandet av avvikande transaktioner under kundförhållandet och stödjer uppfyllandet av utrednings- och rapporteringskyldighet.

Bindande

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(71) Tillsynsobjektet bör ha interna instruktioner i vilka tillsynsobjektet fastställer vilken information som skaffas vid etablering av olika kundförhållanden.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(72) Även angående kundförhållanden som etablerats före den 1 augusti 2008 (ikraftträdandet av nuvarande PenL) bör man vid behov (riskbaserat) inhämta de kontrolluppgifter som avses i 2 kap. i penningtvättslagen⁵⁵. Uppdateringen av kontrolluppgifterna bör ske planenligt.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(73) Till uppgifter som skaffas om kunden hör förutom identifierings- och kon- taktinformationen (beroende på kundförhållandet) även följande⁵⁶:

- information om kundens verksamhet, affärsverksamhetens art och omfattning samt grunderna för användningen av transaktionen eller tjänsten,
- information om kundens representanter, verkliga förmånstagare, ägarförhållanden, ekonomiska ställning och tillgångarnas ursprung.

De av kunden angivna uppgifterna kan jämföras med uppgifter från offentliga register (t.ex. befolkningsregistret, kreditupplysningsregistret och handelsregistret). Tillsynsobjektet kan granska kundens kredituppgifter även då kund- förhållandet grundas, som en normal del av kundkännedomen.⁵⁷

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(74) Om tillsynsobjektet utifrån sin egen riskkartläggning eller annan tillgänglig information bedömer att kundens verksamhet förknippas med en högre risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism bör man tillämpa ett skärpt förfarande för kundkännedom, dvs. skaffa ytterligare information om kundförhållandet och sträva efter att granska dessa uppgifter och utredningar.⁵⁸

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(75) I vissa situationer som särskilt nämns i penningtvättslagen kan tillsynsobjektet tillämpa lägre krav på kundkännedom, dvs. skaffa mindre uppgifter om kundförhållandet, t.ex. om de verkliga förmånstagarna, och låta bli att verifiera uppgifter.⁵⁹

⁵⁵ se PenL 46 §

⁵⁶ se PenL 10 §

⁵⁷ se kreditupplysningslag (527/2007) 19 § 2 mom. 7 punkten

⁵⁸ se PenL 17 §

⁵⁹ se PenL 13 – 16 §

5.5 Skärpt kundkännedom

Norm

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(76) Enligt 17 § i penningtvättslagen bör tillsynsobjekten följa förpliktelserna angående kundkännedom på ett skärpt sätt (extra noggrant) om kunden, tjänsten eller transaktionen är förknippad en högre risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism eller om kunden har kopplingar till en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism inte uppfyller internationella förpliktelser.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(77) Penningtvättslagen innehåller exempel på kundförhållanden som förutsätter skärpt kundkännedom:

- om kundförhållandet etableras utan personligt möte bör identifieringen och kontrollen av kundens identitet utföras med särskild noggrannhet (identifiering på distans, PenL 18 §)
- kunden är en person i politiskt utsatt ställning eller en sådan persons familjemedlem eller nära kompanjon (PEP-kund, PenL 20 §)
- korrespondentbankförbindelse eller motsvarande som överskrider EES-gränserna (PenL 19 §)
- tillsynsobjektet bedömer utifrån sin egen riskbedömning att ett kundförhållande, en produkt, en distributionskanal eller transaktion kräver skärpt förfarande (PenL 17 §).

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(78) Förpliktelse till skärpt kundkännedom förutsätter en mera omfattande utredning och dokumentering än vanligt angående kundens verksamhet och utnyttjande av tjänster. De kundförhållanden som berörs av skärpt kundkännedom bör uppmärksammas särskilt i samband med kontinuerlig uppföljning.

5.5.2 Kunden eller transaktionen har kopplingar till vissa stater

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(79) Tillsynsobjektet bör iaktta skärpt förfarande vid kundkännedom om kunden eller transaktionen utförd av kunden har kopplingar till en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism inte uppfyller internationella förpliktelser.⁶⁰

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(80) FATF har publicerat resolutioner om stater vars lagstiftning om och system för förhindrandet av penningtvätt och finansieringen av terrorism inte uppfyller internationella förpliktelser. På motsvarande sätt har Finland genom statsrådets beslut definierat de stater som inte uppfyller internationella kriterier.⁶¹ Dessa stater kan även vara föremål för EU:s och FN:s finansiella sanktioner. Tillsynsobjektet bör fästa särskild uppmärksamhet vid och tillämpa skärpt kontrollplikt på kunder och transaktioner som har en koppling till dessa stater.

⁶⁰ se PenL 17 § och 22 § 3 mom.

⁶¹ se SRb 1022/2010 och PenL 22 § 3 mom.

Tillämpningsexempel
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(81) Det kan vara fråga om en koppling som avses i 17 § i penningtvättslagen t.ex. då en part i en transaktion kommer från en stat som inte uppfyller de internationella standarderna mot penningtvätt och finansieringen av terrorism, om en juridisk persons hemort är i en sådan stat eller om kunden idkar handel med produkter som är föremål för internationella sanktioner, såsom import- eller exportbegränsningar. Skärpta förpliktelser kan komma på fråga också ifall en betalning som hör till en affärstransaktion görs till eller från ett konto i ett kreditinstitut i ovan nämnda stat.

Tillämpningsråd/-exempel
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(82) Tillsynsobjektet bör dessutom iaktta skärpt rapporteringsskyldighet om kunden eller transaktionen har kopplingar till en stat, vars system för förhindrandet och utredningen av penningtvätt och finansiering av terrorism inte uppfyller internationella förpliktelser.⁶² Anmälan till centralen för utredning av penningtvätt bör göras om:

- kunden inte lämnar den utredning som krävs för uppfyllandet av utredningsskyldigheten,
- den givna utredningen är inte tillförlitlig enligt tillsynsobjektets åsikt,
- grunden för transaktionen eller medlens ursprung är inte tillräckligt klar på basis av utredningen,
- en juridisk person inte kan identifieras eller
- den verkliga förmånstagaren eller personen för vars räkning kunden agerar inte kan identifieras eller utredas på ett tillförlitligt sätt.

5.5.2 Identifiering på distans

Norm
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(83) Om kunden inte är närvarande vid identifieringen och verifieringen av identitet (identifiering på distans, 18 § i penningtvättslagen) ska den rapporteringsskyldiga vidta följande åtgärder för att minska risken för penningtvätt och finansiering av terrorism:

1. kontrollera kundens identitet med hjälp av ytterligare handlingar och uppgifter från en pålitlig källa,
2. försäkra sig om att den till transaktionen hörande betalningen kommer från ett konto i ett kreditinstitut eller att betalningen sker till ett konto som tidigare har öppnats i kundens namn eller
3. verifiera kundens identitet med hjälp av ett identifieringsverktyg, som avses i autentiseringslagen, eller med hjälp av ett kvalificerat certifikat eller annan elektronisk identifieringsteknik som är förenlig med informations säkerhet och som har beviskraft.

Tillämpningsråd
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(84) Tillsynsobjektet bör ha rutiner för att kontrollera de uppgifter som kunden lämnat vid identifiering på distans. Tillsynsobjektet kan kräva kunden på ytterligare handlingar och utredningar och därigenom verifiera kundens upp-

⁶² se PenL 24 §

gifter (se underkapitlen 5.3.2 Identifierings- och verifieringsmetoder och 5.4 Inhämtande av information om kunden).

5.5.3 Korrespondentbank eller motsvarande affärsförbindelse

(85) Den korrespondentbankförbindelse som avses i 19 § i penningtvättslagen innebär ett avtal som ett kreditinstitut ingår med ett kreditinstitut i ett land utanför EES-området. Syftet med denna affärsförbindelse är t.ex. att förmedla betalningar och utredningstjänster och förverkligandet av andra uppdrag mellan kreditinstituten. Med korrespondentbankförbindelse jämsställs motsvarande förbindelse mellan försäkringsbolag, värdepappersföretag, fondbolag eller betalningsinstitut med en annan tjänsteleverantör som verkar utanför EES-området.

(86) Tillsynsobjektet bör ha interna instruktioner om utredningar som krävs i korrespondentbankförbindelser eller motsvarande förbindelser samt om interna beslutsfattningsbefogenheter och -procedurer samt om skärpt kundkännedom.

(87) Innan en affärsförbindelse etableras bör tillsynsobjektet skaffa tillräcklig information om det kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag, försäkringsbolag eller betalningsinstitut som fungerar som korrespondentbank eller motpart i ett motsvarande avtal. Särskilt bör man skaffa utredningar över motpartens verksamhetstillstånd, kontrollen av parten och om motparten i sina kundförhållanden iakttar åtminstone samma regelnivå för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som tillsynsobjektet iakttar. Tillsynsobjektet bör bilda sig en motiverad uppfattning av motpartens rykte och arten av dess affärsverksamhet. I avtalet ska man komma överens om följandet av skyldigheterna till kundkännedom. Inledandet av affärsförbindelsen kräver den högre ledningens godkännande. Affärsförbindelsen ska följas upp regelbundet.

(88) Med tanke på riskhantering kan det vara nyttigt för tillsynsobjektet att inhämta information om motpartens ekonomiska situation samt om dess kundkrets och verksamhetsområde. Informationen kan skaffas från motparten själv eller från offentliga register.⁶³

(89) Tillräcklig riskhantering förutsätter att tillsynsobjektet försäkras sig om att den korrespondentbank som fungerar som motpart inte tillåter att en brevlådebänk (shell bank) använder dess konton.⁶⁴

⁶³ se t.ex. *Banker's Almanac-databasen*.

⁶⁴ se *penningtvättsdirektivet, artikel 13.5*

(90) Tillsynsobjektet bör iaktta särskild noggrannhet om korrespondentbanken eller motparten i motsvarande affärsförbindelse verkar i en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism inte uppfyller internationella krav eller om motparten är upptas på t.ex. FATF:s eller utländska myndigheters varningslistor. Om motparten är föremål för FN:s eller EU:s finansiella sanktioner, kan det beroende på sanktionernas innehåll innebära att tillsynsobjektet inte kan inleda eller upprätthålla korrespondentbankförbindelse- eller motsvarande förhållande med en dylik motpart.

5.5.4 Affärsförbindelse med brevlådebank (shell bank)

(91) Som brevlådebank klassificeras ett finansinstitut eller bolag som kännetecknas av att det

- är registrerat i en känd "skatteparadisstat",
- inte idkar finansieringsverksamhet i registreringsstaten,
- inte har ett fast verksamhetsställe i någon stat,
- inte står under offentlig tillsyn,
- inte ger information om sina ägare och verkliga förmånstagare eller
- inte ger tillförlitlig information om sin verksamhet eller sin ekonomiska ställning.

Brevlådebankers verksamhet kan vara förknippad med ekonomisk brottslighet såsom skattebedrägeri eller penningtvätt. En affärsförbindelse med en brevlådebank kan vara förknippad med en höjd risk för penningtvätt och finansiering av terrorism.

(92) Tillsynsobjektet får inte knyta eller upprätthålla en affärsförbindelse med en brevlådebank.⁶⁵

5.5.5 Politiskt utsatt person

(93) Som en person i politiskt utsatt ställning⁶⁶ betraktas en person som under det senaste året har verkat i en annan stat som

1. statschef, regeringschef, minister, viceminister,
2. parlamentsledamot,
3. medlem i högsta domstolen, konstitutionsdomstolen eller mot- svarande juridiskt organ vars beslut inte kan överklagas,
4. medlem av revisionsrätt eller det högsta organet som inspekterar statens finansförvaltning (motsvarande statens revisionsverk),

⁶⁵ se penningtvättsdirektivet, artikel 13.5 och RP 25/2008, s. 24

⁶⁶ Se PenL 20 § och penningtvättsförordning 1 §

5. medlem av centralbankens direktion,
6. ambassadör eller chargé-d'affaires,
7. officer som hör till försvarsmaktens generalitet
8. medlem av förvaltnings-, styrelse- eller kontrollorgan för företag som ägs helt av staten

Familjemedlemmar till politiskt utsatta personer är de tidigare nämnda personernas

1. make/maka eller partner som jämställs med make/maka
2. barn och deras och deras makar/makor eller partner i samma bemärkelse som föregående
3. föräldrar.

Politiskt utsatta personers medarbetare är de i penningtvättsförordningen (Penningtvättsförordning 1.3 §) uppräknade personerna.

Tillämpningsråd/-exempel
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(94) Personer i politiskt utsatt ställning är även av annan stat utsedda ledamöter i EU-parlamentet, kommissionärer och andra staters medlemmar i EU-domstolen och EU:s revisionsorgan. I Finland betraktas inte motsvarande finländska tjänstemän i EU:s organ som personer i politiskt utsatt ställning.

Bindande
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(95) Tillsynsobjektet ska skapa tillvägagångssätt och interna instruktioner för etablering och handläggning av kundförhållanden med person i politiskt utsatt ställning, dennas familjemedlem och närstående medarbetare.

Tillämpningsråd
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(96) För inledandet av kundförhållande måste man få den högre ledningens godkännande. Tillsynsobjektet bör skaffa utredning över de ifrågavarande kundförhållandena eller transaktion involverade tillgångarna och tillgångarnas ursprung. Kundförhållandet ska övervakas på ett skärpt sätt.⁶⁷

5.6 Lägre krav på kundkännedom

Motivering
Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(97) Under de omständigheter som beskrivs i 13–16 § i penningtvättslagen kan tillsynsobjektet tillämpa lägre krav på kundkännedom. Föremål för lägre krav är de försäkringsprodukter som räknas upp i lagen och som medför en låg risk när det gäller penningtvätt och finansiering av terrorism, samt vissa juridiska personer och myndigheter om vilka det finns offentlig och tillförlitlig information.⁶⁸

Motivering
Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(98) Tillämpandet av 12 § i penningtvättslagen förutsätter att statsrådet genom förordning ger noggrannare bestämmelser om sådana kunder, produkter, affärstransaktioner eller tjänster vid vilka risken för penningtvätt och

⁶⁷ se PenL 20 § 2 mom.

⁶⁸ se kommissionens genomförandedirektiv, artikel 3.1

finansiering av terrorism är låg.⁶⁹ Statsrådet har gett en förordning om lägre krav på kundkontroll när det gäller vissa finansieringsavtal vid förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (1204/2011).⁷⁰

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(99) Lägre krav på kundkännedom kan tillämpas (förteckningen är uttömmande)⁷¹ om kunden är

- en finländsk myndighet eller motsvarande instans såsom kommun, Folkpensionsanstalten eller Finlands Bank,
- ett kreditinstitut, försäkringsbolag, värdepappersföretag, fondbolag, betalningsinstitut eller finansiellt institut som har fått koncession i en EES-stat,
- ett kreditinstitut, försäkringsbolag, värdepappersföretag, fondbolag eller betalningsinstitut som har fått verksamhetstillstånd i ett land utanför EES och som berörs av förpliktelser som motsvarar Finlands penningtvättslag och som övervakas när det gäller uppfyllandet av dessa förpliktelser,
- en i EES-stat verksam filial till ett kreditinstitut, försäkringsbolag, värdepappersföretag eller fondbolag som har fått verksamhetstillstånd i ett land utanför EES,
- bolag vars värdepapper är föremål för i värdepappershandelslagen avsedd offentlig handel och som berörs av informationsplikt motsvarande finansmarknadsdirektivet.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(100) Lägre krav på kundkännedom kan tillämpas på följande i penningtvättslagen definierade försäkringsprodukter⁷² (förteckningen är uttömmande):

- försäkring för vilken man betalar högst 1 000 euro per försäkringsperiod eller för vilken engångspremien är högst 2 500 euro,
- lagstadgad arbetspensionsförsäkring till vilken det inte hör ett återköpsvillkor och som inte kan användas som säkerhet för lån eller
- som pensionsförmån till arbetstagaren erbjuden pensions-, pensionerings- eller motsvarande system där premierna avdras från lönen och vars regler inte tillåter att medlem överför en förmån till en annan medlem.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(101) På elektroniska pengar kan man tillämpa lägre krav på kundkännedom om det i ett elektroniskt datamedium som inte kan laddas på nytt lagras högst 150 euro. Detsamma gäller om det i ett elektroniskt datamedium som kan laddas på nytt lagras elektroniska pengar under samma kalenderår till ett belopp av högst 1 000 euro.⁷³

⁶⁹ se PenL 22 § 2 mom.⁷⁰ se SRF 1204/2011⁷¹ se PenL 13 – 14 §⁷² se PenL 15 §⁷³ se PenL 16 §

Tillämpningsråd

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(102) Lägre krav på kundkännedom kan iakttas i sådana avtal om leasing- eller avbetalningsfinansiering genom vilka materiella tillgångar finansieras och enligt vilka den juridiska och verkliga äganderätten till de underliggande tillgångarna kvarstår hos den som beviljar finansiering under minst hela avtalstiden. Avtalet ska även uppfylla följande villkor som nämns i statsrådets förordning⁷⁴:

- finansieringsavtalets maximibelopp är 15 000 euro och avtalet är baserat på ett skriftligt avtal mellan den som beviljar finansiering och kunden. Avvikande från ovan kan man även använda ett maximibelopp som fås genom att multiplicera det årliga beloppet på leasinghyror eller avbetalningsrater med avtalets löptid. I detta fall får det genomsnittliga årliga beloppet på leasinghyror eller avbetalningsrater som kunden betalar till beviljaren av finansieringen emellertid inte överskrida 15 000 euro.
- de betalningar som grundar sig på finansieringsavtalet betalas via ett konto som innehas av en kund i ett kreditinstitut som omfattas av direktiv 2005/60/EG, som gäller åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering, eller i ett kreditinstitut i ett tredjeland som omfattas av krav som motsvarar dem som föreskrivs i det direktivet,
- avtalet i fråga eller de anknutna affärstransaktionerna är inte anonyma, kundförhållandet kan övervakas i enlighet med 9 § 2 mom. i penningtvättslagen och möjligheten att upptäcka tvivelaktiga affärstransaktioner vid rätt tidpunkt enligt 9 § 3 mom. i penningtvättslagen äventyras inte, och
- förmåner som grundar sig på finansieringsavtalet kan inte realiseras med en tredje part som förmånstagare.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(103) De lägre kraven befriar inte tillsynsobjektet från skyldigheten till kundkännedom.⁷⁵ Tillsynsobjekt ska ha tillräckligt med information om kunden för att säkerställa att kunden är en aktör som avses i styckena 99 - 101 och för att upptäcka avvikelser i kundens verksamhet. Tillämpningen av lägre krav förutsätter därför att tillsynsobjektet identifierar minst kunden (och vid behov kundens ombud). Med hjälp av riskbaserad bedömning kan tillsynsobjektet förenkla sina förfaranden för kundkännedom till exempel så att kundens verkliga förmånstagare eller ägarförhållanden inte utreds eller verifieras.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(104) De lägre kraven befriar inte heller tillsynsobjektet från att se till om kontinuerlig uppföljning.⁷⁶ Tillsynsobjektet bör bl.a. upptäcka sådana förändringar i kundens omständigheter eller verksamhet på grund av vilka kunden inte längre kan betraktas som föremål för de lägre kraven.

⁷⁴ se statsrådets förordning om lägre krav på kundkontroll när det gäller vissa finansieringsavtal vid förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (1204/2011)

⁷⁵ se PenL 12 §

⁷⁶ se PenL 12 §

Bindande

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(105) Tillsynsobjektet bör ha interna instruktioner för tillämpandet av de lägre kraven på kundkännedom.

5.7 Dokumentation och bevarande av uppgifter om kundkännedom

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(106) I 10 § i penningtvättslagen föreskrivs om förvaring av uppgifter, och i 23 och 25 § föreskrivs om bevaringen, behandlingen och tystnadsplikten gällande de uppgifter som krävs för uppfyllandet av utrednings- och rapporteringsskyldigheten. I penningtvättslagen finns även bestämmelser om påföljder för brott mot skyldigheten att bevara uppgifterna (PenL 40 §).

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(107) Behandling av de personuppgifter som krävs för fullföljandet av kundkännedomen är sådan tillåten behandling av personuppgifter som avses i 8 § 1 mom. 4 punkten i personuppgiftslagen. Korrekt bevaring, behandling, sekretess och integritetsskydd ska planeras och förverkligas omsorgsfullt.⁷⁷ Kundernas personuppgifter ska uppdateras regelbundet.⁷⁸

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(108) Penningtvättslagen förpliktar tillsynsobjekten att uppdatera uppgifterna enligt gällande förpliktelser för kundkännedom även för kundförhållanden som inletts före den 1 augusti 2008⁷⁹ Uppdateringen kan göras utifrån tillsynsobjektets riskbaserade bedömning och på ett smidigt sätt, t.ex. i samband med kundkontakt eller då man gör upp nya avtal med kunden.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(109) Kundidentifiering och kundkännedom ska dokumenteras och uppgifterna ska bevaras fem år efter att den regelbundna kundrelationen har upphört. Om det är fråga om en tillfällig affärstransaktion på mer än 15 000 euro är förvaringsperioden fem år efter det att transaktionen har slutförts.⁸⁰ I övrigt regleras bevaringen av uppgifterna och dokumenten i anknytning till transaktioner av annan lagstiftning, t.ex. bokföringslagen.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(110) Identifieringen och kontrollen av identitet samt uppgifterna som inhämtas för kundkännedom ska dokumenteras och förvaras så att tillsynsobjektet i efterhand kan redogöra för myndigheterna hur de enskilda kunderna har identifierats, utifrån vilken handling eller information identifieringen har gjorts och vem som identifierat kunden. Dessutom ska tillsynsobjektet bevara för kundkännedom och riskhantering tillräckliga och centrala uppgifter om kunden, dess representanter, ägarförhållanden och verkliga förmånsta-

⁷⁷ se personuppgiftslag 5 §

⁷⁸ se personuppgiftslag 9 §

⁷⁹ se PenL 46 §

⁸⁰ se PenL 10 § 1 mom.

gare samt styrelsemedlemmarna (eller medlemmarna i motsvarande beslutande organ) för en juridisk person. Dessutom berör förvaringsplikten information om arten av kundens verksamhet, den juridiska personens egentliga verksamhetsområde, verksamhetens omfattning samt information om tillsynsobjektets tjänster och utnyttjandet av dem.⁸¹

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(111) Utredningar och uppgifter som inhämtats i syfte att uppfylla anmälningsplikten i penningtvättslagen (23 och 24 §) bör förvaras skilt från kundens identifierings-, verifierings- och kundkännedomsuppgifter.⁸² Sådan information är t.ex. de utredningar som tillsynsobjektet inhämtat och på vilka det överväger att göra anmälan till centralen för utredning av penningtvätt.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(112) Kunden har rätt att kontrollera de sina egna personuppgifter som tillsynsobjektet har registrerat om kunden. Eftersom man inte får avslöja för kunden att man har gjort en anmälan har kunden ingen rätt att kontrollera den information som inhämtats för uppfyllandet av utrednings- och rapporteringsskyldigheten.⁸³ Även observationer som har erhållits genom kontinuerlig uppföljning kan vara information som omfattas av tillsynsobjektets riskhantering till vilken kunden inte har inspektionsrätt.

5.8 Ordnande av fortlöpande uppföljning

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(113) Fortlöpande uppföljning innebär åtgärder med vilka tillsynsobjektet övervakar kundförhållandena och användningen av tjänster och försäkrar sig om att kundens verksamhet motsvarar de erfarenheter och den information som tillsynsobjektet har om kunden och dess verksamhet.

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(114) Målet för fortlöpande uppföljning är att utveckla kundkännedomen och riskhanteringen med avseende på kundrelationer. Målet är också att underlätta upptäckandet av avvikande användning av tjänster samt förhindra och avslöja oegentligheter och kriminell aktivitet, såsom penningtvätt och finansiering av terrorism.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(115) Tillsynsobjektet bör ordna uppföljning som är tillräcklig i förhållande till naturen och omfattningen av kundens verksamhet samt riskerna.⁸⁴

⁸¹ se PenL 10 §

⁸² se PenL 23 § 4 mom.

⁸³ se PenL 23 § 5 mom.

⁸⁴ se PenL 9 § 2 mom.

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(116) Den fortlöpande uppföljningen ska vara systematisk och täckande i förhållande till verksamhetens omfattning och kundrelationernas risker. Tillsynsobjektet ska ha interna instruktioner om metoderna för fortlöpande uppföljning samt tillräckliga resurser och intern kontroll.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(117) Tillsynsobjektens verksamhet avviker från varandra och därmed kan behoven och åtgärderna för fortlöpande uppföljning variera. Metoderna kan vara både automatiserade lösningar och manuella metoder eller kombinationer av dessa. Uppföljningen kan riktas in på olika sätt på affärstransaktioner, betalningar och kundrelationer. Personalens uppmärksamhet och professionalitet är fortfarande viktiga medel för upptäckandet av avvikande transaktioner, men uppföljning med hjälp av system stödjer den manuella uppföljningen.

Tillämpningsexempel

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(118) Den fortlöpande uppföljningen kan basera sig på rapporter som tillsynsobjektet har producerat för övrig riskhantering. Den kan t.ex. ingå i den normala uppföljningen av och rapporteringen om kunder och tjänster. Uppföljning med hjälp av system kan byggas upp så att man med hjälp av olika scenarier och parametrar plockar ut händelser t.ex. ur den inkommande eller utgående betalningsrörelsen, då dessa händelser avviker från det normala när det gäller storlek, struktur eller regelbundenhet. Det bör finnas tillräckliga resurser för analys av avvikande händelser.

5.8.1 Förordningen om information om betalaren

Motivering

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(119) Målet för förordningen om information om betalaren är att säkra myndigheternas möjligheter att spåra upp överföringar av tillgångar som har kopplingar till kriminell aktivitet och särskilt till penningtvätt och finansiering av terrorism. Med förordningen eftersträvas att betalningar innehåller tillräckliga uppgifter om den ursprungliga sändaren, så att anonyma och med bristfällig information försedda betalningar skulle minska. Förordningen är som sådan tillämplig lagstiftning i alla EU:s medlemsstater.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(120) Förordningen tillämpas på betalningar som utförs i samtliga valutor. Förordningen tillämpas inte på direktdebiterings-, check- eller kortbetalningar. Kontantbetalning till eget konto eller kontant girobetalning betraktas också som sådan överföring av tillgångar som avses i förordningen. Då ska den som betalar kontant identifieras för att information om betalaren ska kunna sparas och förmedlas vidare. Betalarens identitet ska även verifieras om kontantbetalningens belopp överstiger 1 000 euro.⁸⁵

⁸⁵ se förordning om information om betalaren (1781/2006/EG) artiklarna 3.1, 3.2 och 5

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(121) Betalningsleverantören ansvarar för att den avgående överföringen av tillgångar innehåller den av förordningen krävda informationen om betalningens avsändare.⁸⁶

- betalningar som kommer in till EU-området eller går ut därifrån bör ha fullständiga uppgifter om betalningens avsändare: betalarens namn, adress och kontonummer. I stället för adress kan man uppge betalarens födelsedatum och -plats, kundnummer eller nationellt ID-nummer. Om betalaren inte har ett kontonummer kan det ersättas med en unik identifikationskod, med vars hjälp överföringen kan spåras tillbaka till betalaren.
- betalningar inom EU jämföras med nationella betalningar och med dem bör följa betalarens kontonummer eller unika identifikationskod med vars hjälp överföringen kan spåras till betalaren. Den som tillhandahåller betalningstjänster bör dock leverera fullständiga uppgifter också om betalningar inom EU ifall den mottagande tillhandahållaren av betalningstjänster så begär.⁸⁷

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(122) Den information som följer med betalningen bör bevaras under hela kedjan av betalningar, och betalningsleverantören får inte avlägsna information. Den mottagande tillhandahållaren av betalningstjänster bör uppfölja inkommande betalningar och upptäcka sådana betalningar vars information om betalaren är bristfällig eller uppenbart felaktiga.⁸⁸

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(123) Då betalningsmottagaren upptäcker inkommande betalningar med ofullständig eller felaktig information ska den antingen be den sändande tillhandahållaren av betalningstjänster att leverera den sakande informationen eller avslå betalningen. Betalningen kan dock genomföras om informationen inte är så bristfällig att tillsynsobjektet enligt sin egen verksamhetspolicy bör avslå eller avbryta betalningen. Om de inkommande betalningarnas brister är återkommande bör tillsynsobjektet reklamera bristerna hos den sändande tillhandahållaren av betalningstjänster. Om bristerna inte rättas trots reklameringen kan tillsynsobjektet utfärda en varning, avbryta korrespondensförbindelsen eller meddela Finansinspektionen om en sådan tillhandahållare av betalningstjänster.⁸⁹ Om betalningen är avvikande eller misstänkt bör tillsynsobjektet anmäla den till centralen för utredning av penningtvätt.⁹⁰

Bindande

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(124) Tillsynsobjekt som tillhandahåller betalningstjänster bör ha en verksamhetspolicy och metoder för fortlöpande uppföljning av både inkommande och utgående betalningar. Dessutom bör tillhandahållaren av betalningstjänster ha interna regler och förfaringssätt för eventuellt avslående av betalningar.

⁸⁶ se förordning om information om betalaren, artikel 5.1

⁸⁷ se förordning om information om betalaren, artikel 6

⁸⁸ se förordningen om information om betalaren, artikel 8

⁸⁹ se förordningen om information om betalaren, artikel 9.2

⁹⁰ se förordningen om information om betalaren, artikel 10

5.8.2 Internationella finansiella sanktioner och frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism

Motivering

Utfärdad 25.11.2015

Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(125) Internationella sanktioner som binder Finland grundar sig på beslut av FN:s säkerhetsråd eller EU:s ministerråd. Sanktionerna verkställs genom EU:s förordningar som är direkt tillämplig lagstiftning i alla EU:s medlemsländer. Sanktionerna är en påtryckningsåtgärd som hänför sig till internationell utrikes- och säkerhetspolitik, och med dem föreskrivs om restriktiva åtgärder mot vissa stater, personer, sammanslutning och grupper. Syftet med sanktionerna kan vara att till exempel förhindra terroråd och finansiering av terrorism. Former för sanktionerna är bl.a. export- och importbe- gränsningar, finansiella sanktioner samt begränsningar för resande. Namnen på personer, sammanslutningar och grupper som är föremål för sanktioner publiceras i bilaga till förordningarna.

Motivering

Utfärdad 25.11.2015

Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(126) Med hjälp av finansiella sanktioner strävar man efter att frysa de tillgångar och andra ekonomiska resurser som ägs, innehas eller kontrolleras av instanser som är föremål för sanktionerna. Därtill kan sanktionerna omfatta ett förbud mot finansiering av dylika instanser eller ett förbud mot att överlåta eller förmedla tillgångar direkt eller indirekt till de instanser som är föremål för sanktionerna. Utgångspunkten är att indirekt tillställande till förfogande betyder tillställande av tillgångar eller finansiella resurser för sådana juridiska personers eller sammanslutningars förfogande som innehas eller kontrolleras av personer eller sammanslutningar som är föremål för sanktioner. Även banker och deras filialer i utlandet samt privatpersoner kan vara föremål för finansiella sanktioner.

Motivering

Utfärdad 25.11.2015

Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(127) Efterlevnaden av FN:s och EU:s finansiella sanktioner i Finland baserar sig på lagen om sanktioner.⁹¹ Rätt att behandla personuppgifter som behövs för följan- det av sanktioner grundar sig på 8 § 4 punkten i personuppgiftslagen.⁹² Finansiella sanktionerna förpliktar tillsynsobjekten att frysa de i förordningen avsedda personernas, sammanslutningarnas och gruppernas tillgångar utan särskilt myndighetsbeslut. Därtill fattar Centrankriminalpolisen beslut om frysande av tillgångar som baserar sig på den nationella lagstiftningen.⁹³ Brott mot sanktionerna är straffbart enligt 46 kap. i strafflagen som regleringsbrott.

Tillämpningsråd

Utfärdad 25.11.2015

Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(128) Tillsynsobjektet bör följa med ändringarna i internationella finansiella sanktioner och nationella beslut om frysning och se över sina register regel-

⁹¹ se lag om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967)

⁹² se personuppgiftslag 8 § 1 mom.: "Personuppgifter får behandlas endast...4) om det bestämts om behandlingen i lag eller om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag."

⁹³ se lag om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013)

bundet samt följa upp betalningar och andra affärstransaktioner för att försäkra sig om att tillgångarna för de instanser som är föremål för sanktioner eller beslut om frysning har frysts eller att överlåtelsen av tillgångar har ordnats på så sätt att de tillgångar som överlåts ska frysas. Överlåtande eller förmedlande av tillgångar och andra ekonomiska resurser direkt eller indirekt till dessa instanser är förbjudet. Sanktioner bör tas i beaktande vid tillsynsobjektets riskhantering med avseende på olika länder, vid korrespondentbanksrelationer, vid finansieringstjänster för import- och exporthandel och vid produktrelaterade processer. Föremål för sanktioner kan vara stater till vilka anknutna kundrelationer eller transaktioner omfattas av skärpt förpliktelse till kundkännedom.⁹⁴

Tillämpningsråd/-exempel

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(129) Om tillsynsobjektet hittar i sitt register en fysisk eller juridisk person vars detaljer motsvarar uppgifterna om en instans som är föremål för internationella finansiella sanktioner eller nationella frysningensbeslut, ska tillsynsobjektet frysa tillgångarna och underrätta utsökningsverket i Helsingfors om detta. Om tillsynsobjektet hittar en person vars detaljer inte helt motsvarar detaljerna för en instans som är föremål för sanktioner, behöver tillsynsobjektet inte frysa tillgångarna, men det ska underrätta utsökningsverket i Helsingfors om detta och handla enligt dess anvisningar (t.ex. kan detaljinformationen på sanktionslistan vara bristfällig, i vilket fall tillsynsobjektet inte självt kan försäkra sig om att det rör sig om rätt instans).

Motivering

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(130) Utöver FN:s och EU:s sanktioner har vissa stater egna nationella sanktioner. De är inte juridiskt bindande i Finland. De mest kända av dessa sanktioner är kanske det amerikanska finansministeriets, Office of Foreign Assets Controls (OFAC), listor över personer och sammanslutningar vars tillgångar enligt OFAC ska frysas.⁹⁵ OFAC-listorna publiceras på ifrågavarande myndighets webbplats.

Motivering

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(131) Det är i regel förbjudet för Förenta staternas medborgare och juridiska personer, inklusive deras filialer utomlands, att agera i affärsförhållande med instanser som har listats av OFAC. Detta omfattar även sådana dotterbolag av instanser som har listats av OFAC av vilka den listade instansen äger minst 50 procent. De sanktioner som Förenta staterna har ställt kan därmed ha inverkan på listade instanser, om de direkt eller indirekt agerar i affärsförhållande med en medborgare eller juridisk person i Förenta staterna eller styr en betalning (i dollar) via ett betalningsinstitut i Förenta staterna, inklusive dess utländska filialer. I detta fall skulle det krävas av finansinstitut i Förenta staterna eller deras utländska filialer att hindra dylika betalningar. Det är också möjligt att de övriga bankerna i förmedlingskedjan (intermediary banks) fryser dylika betalningar.

⁹⁴ Se SRb 1022/2010, PenL 17 §

⁹⁵ Specially Designated Nationals and Blocked Persons

Rekommendation

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(132) Även om OFAC:s sanktioner inte är juridiskt bindande i Finland och tillsynsobjektet därmed inte är förpliktat att frysa OFAC-sanktionslistade parter tillgångar i Finland kan man dock motiverat se följande av OFAC-listorna som en situation som hör till utredningsplikten enligt 9 § 3 mom. i penningtvättslagen. Man kan också motivera avbrytandet av en transaktion med att man följer bestämmelserna i 26 § 1 mom. i penningtvättslagen om inhämtande av ytterligare utredning. Eftersom banker i Förenta staterna är skyldiga att frysa betalningar till OFAC-listade parter bör tillsynsobjektet ta detta i beaktande i sin riskhantering.

5.9 Iakttagande av utrednings- och rapporteringsskyldigheten

Motivering

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(133) Iakttagandet av den utredningsskyldighet som avses i penningtvättslagen förutsätter att tillsynsobjektet känner tillräckligt väl till kundens verksamhet så att tillsynsobjektet kan upptäcka avvikande uppdrag eller transaktioner och anmäla dem. Då tillsynsobjektet upptäcker en avvikande transaktion bör det följa utredningsskyldigheten i enlighet med 9 § 3 mom. i penningtvättslagen och vid behov rapporteringsskyldigheten i enlighet med 23 § 1 mom. i penningtvättslagen. Om tillsynsobjektet försummar utrednings- och rapporteringsskyldigheten eller ger råd till eller hjälper kunden i överföring eller häleri av tillgångarna, kan tillsynsobjektet ådra sig påföljder enligt strafflagen.⁹⁶

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(134) Rapporteringsskyldighet kan även uppstå på basis av EU:s förordning om information om betalaren, penningtvättslagens skärpta kontrollförfarande eller internationella finansiella sanktioner.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(135) Tillsynsobjektet bör identifiera och utreda uppdrag eller transaktioner som avviker från det normala på finansmarknaden. Tillsynsobjektet bör överväga att göra anmälan om uppdraget eller transaktionen avviker t.ex. på följande sätt som nämns i lagen⁹⁷:

- dess struktur eller omfattning avviker från det vanliga
- det avviker från det vanliga i och med tillsynsobjektets storlek eller verksamhetsort,
- det har inget uppenbart ekonomiskt syfte eller
- det är inte förenligt med kundens ekonomiska ställning eller övriga transaktioner.

⁹⁶ Om tillsynsobjektet försummar sin anmälningskyldighet, kan det dömas till straffrättslig påföljd för till exempel anmälningsförseelse eller penningtvätt av oaktsamhet, PenL 40 och 42 §, strafflag 32 kap. 9 – 11 §

⁹⁷ se PenL 9 § 3 mom.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(136) Då tillsynsobjektet upptäcker en avvikande transaktion har tillsynsobjektet skyldighet att genom tillbudsstående skäliga medel utreda bakgrunden till en sådan transaktion, samt ursprunget och syftet med de medel som hör till transaktionen. Utredningar kan inhämtas t.ex. i form av information ur myndighetsregister eller tillsynsobjektets egna register eller genom att be kunden närmare redogörelse för transaktionen, såsom kontrakt eller dokument som styrker affärstransaktionen. Tillsynsobjektet har även rätt att kontrollera kundens kreditupplysningar.⁹⁸

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(137) Tillsynsobjektet ska agera utan dröjsmål så att medlen eller den övriga egendomen som hör till den misstänkta affärstransaktionen inte förflyttas utom myndigheternas räckhåll. Tillsynsobjektet kan enligt egen bedömning använda följande handlingsalternativ i misstänkta fall⁹⁹:

- avbrytande av transaktion för utredning¹⁰⁰
- vägra utföra en transaktion t.ex. i situationer där kundens identitet inte kan kontrolleras på ett tillförlitligt sätt,
- utföra transaktionen om tillsynsobjektet inte kan låta bli att utföra transaktionen eller om avbrytandet av transaktionen eller vägran att utföra den sannolikt försvårar utredningen av transaktionens förmanstagare.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(138) Tillsynsobjektet ska överväga att göra anmälan till centralen för utredning av penningtvätt om

- transaktionen är misstänkt även efter utredning som gjorts för uppfyllandet av utredningsskyldigheten (PenL 9 § 3 mom.)¹⁰¹ (om det finns en trovärdig förklaring för händelsen behöver ingen anmälan göras),
- kunden är inte villig att lämna den ombedda utredningen,
- tillsynsobjektet bedömer att utredningen inte är tillförlitlig,
- tillsynsobjektet vägrar att utföra en misstänkt transaktion,
- tillsynsobjektet utför en misstänkt transaktion (PenL 26 §) eller
- tillsynsobjektet får i efterhand vetskap om en sådan omständighet som gör att transaktionen blir misstänkt.

Motivering

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(139) Anmälan som görs till centralen för utredning av penningtvätt om misstänkt transaktion är inte till sin natur en brottsanmälan (begäran om undersökning). Det rör sig om en anmälan som grundar sig på att tillsynsobjektet upptäckt en transaktion eller ett uppdrag som avviker från det nor-

⁹⁸ se kreditupplysningslag 19 § 7 mom.

⁹⁹ se PenL 26 §

¹⁰⁰ Förpliktelsen i penningtvättslagen för tillsynsobjekten att avbryta transaktion för utredning om transaktionen är tvivelaktig (PenL 26.1 §) kommer i första hand bl.a. i förhållande till bestämmelser om betalningsförmedling.

¹⁰¹ PenL 23 § 1 mom.

mala på finansmarknaden. Inget penningbelopp har fastställts som minimigräns för anmälan. Tillsynsobjektet behöver inte veta eller bedöma hurdant brott det möjligtvis rör sig om.

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(140) Huvudregeln är att anmälan görs elektroniskt enligt närmare anvisningar i penningtvättsförordningen och från centralen för utredning av penningtvätt om anmälnans informationsinnehåll och förfaringsätt för anmälan.¹⁰² Anmälan bör utformas så att utredningscentralen har möjlighet att utifrån den bedöma händelseförloppet och tillsynsobjektets åtgärder i ärendet. Centralen för utredning av penningtvätt har rätt att få av tillsynsobjekten all information som centralen behöver i anslutning till anmälan.¹⁰³ Centralen för utredning av penningtvätt kan avbryta en transaktion för fem dagar.¹⁰⁴

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(141) Tillsynsobjektet eller dess anställd kan anses skadeståndsskyldigt på grund av anmälan endast om det inte iakttagit sådan noggrannhet som man med beaktande av omständigheterna skäligen kan förutsätta.¹⁰⁵ Att anmälan har lämnats får inte avslöjas för den berörda kunden, och inte heller för någon annan.¹⁰⁶

Tillämpningsråd

Utfärdad 22.6.2010

Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(142) Under de förutsättningar som fastställs i 25 § i penningtvättslagen kan information om anmälan dock ges:

- i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) avsedd sammanslutning som ingår i samma finansierings- och försäkringskonglomerat som har beviljats koncession i en EES-stat,
- i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat avsedd sammanslutning som ingår i samma finansierings- och försäkringskonglomerat som har fått koncession utanför EES-området om sammanslutningen har skyldigheter som motsvarar den finländska penningtvättslagen och fullgörandet av skyldigheterna övervakas,
- till kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag eller deras filialer och betalningsinstitut som har beviljats koncession i en EES-stat om de är delaktiga i sådana enskilda transaktioner som involverar kunden eller transaktionen som anmälan gäller,
- till kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag eller deras filialer utanför EES-området som fått koncession, om de är delaktiga i sådana enskilda transaktioner som involverar kunden eller transaktionen som anmälan gäller och om mottagaren av informationen berörs av skyldigheter som motsvarar penningtvättslagen och fullgörandet av skyldigheterna övervakas samt mottagaren av informationen berörs dessutom av förpliktelser om skydd av personuppgifter motsvarande direktivet

¹⁰² PenL 23 § 2 mom., penningtvättsförordning 2 §

¹⁰³ PenL 23 § 3 mom.

¹⁰⁴ PenL 26 § 3 mom.

¹⁰⁵ PenL 39 § 1 mom.

¹⁰⁶ PenL 25 § 1 mom.

om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (95/46/EG).

Då information lämnas är det tillåtet att uppge kundens namn, födelsedatum och personbeteckning, en utländsk kunds nationalitet samt grunden för anmälan. De erhållna uppgifterna får användas endast för förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism och de ska förvaras separat från kundinformationen. Kunden har inte rätt att kontrollera dessa uppgifter.¹⁰⁷

¹⁰⁷ PenL 23 § 4 mom. och 23 § 5 mom.

6

DEFINITIONER

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(1) Med kund avses en fysisk eller juridisk person som ett tillsynsobjekt erbjuder tjänster eller som efterfrågar eller anlitar tillsynsobjektets tjänster. Vanligtvis är det kunden i vars namn en tjänst eller en produkt är införd i tillsynsobjektets system. Kunden kan vara s.k. regelbunden kund eller icke regelbunden kund (tillfällig kund).

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(2) Med kundkännedom (customer due diligence, CDD) avses rutiner med vilka tillsynsobjektet försäkras om kundens verkliga identitet samt att tillsynsobjektet känner till kundens bakgrund och verksamhet i en sådan omfattning som kundrelationen kräver. Åtgärderna som gäller skyldigheten till kundkännedom bör inkludera identifiering av kunden och verifiering av dennes identitet, identifiering av representant och verklig förmånstagare och vid behov verifiering, inhämtande av information om affärsrelationens karaktär samt fortlöpande övervakning av affärsförhållandet och utredningsskyldighet.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(3) Med kundidentifiering (identification) avses identitetskontroll av en kund eller en person som handlar för en kunds räkning på basis av de uppgifter som kunden tillställt. Identifiering är en del av kundkännedom.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(4) Med kontroll av kundens identitet (verification) avses verifiering av kundens identitet utifrån handlingar eller information från en tillförlitlig och oberoende källa.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(5) Inledande identifiering har definierats i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (autentiseringslagen), i vars 17 § det föreskrivs om identifieringen och verifieringen av identiteten hos den som ansöker om ett starkt elektroniskt autentiseringsverktyg.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(6) En tvivelaktig transaktion avviker från transaktioner eller order som är normala inom branschen till exempel med avseende på storlek, beskaffenhet, kundens storlek eller driftställe. Tillsynsobjektet behöver inte känna till

strafflagens rekvisit eller veta om transaktionen är kopplad till ett brott. Tillsynsobjektet ska fullfölja utrednings- och rapporteringsskyldigheten.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(7) Med identifiering på distans avses en situation där kunden inte är personligen närvarande vid identifieringen och kontrollen av identitet. Säkerställandet av kundens verkliga identitet (identifierings- och verifieringsförfarande) kräver skärpt förfarande, dvs. extra noggrannhet.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(8) Rapporteringsskyldighet betyder tillsynsobjektets skyldighet att anmäla misstänkta transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt vid centralkriminalpolisen (23 och 24 § i penningtvättslagen).

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(9) Tredje part är en instans som handhar kundkännedom på tillsynsobjektets vägnar under de förutsättningar som föreskrivs i 11 § i penningtvättslagen.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(10) En icke regelbunden (tillfällig) kund är en kund som anlitar tillsynsobjektets tjänster sporadiskt till exempel för betalningen av en girering kontant eller för att göra en enskild teckning vid en emission.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(11) Till den övriga högsta ledningen räknas personer som förutom styrelsen och verkställande direktören de facto leder verksamheten. En sådan person kan t.ex. vara en direktör för ett av tillsynsobjektets viktiga affärsområden. Den övriga högsta ledningen bildar tillsammans med styrelsemedlemmarna och verkställande direktören tillsynsobjektets högsta ledning.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(12) En person i politiskt utsatt ställning (politically exposed person, PEP) är en person som innehar eller har under det senaste året innehaft ett viktigt offentligt uppdrag i en annan stat. I statsrådets förordning om förhindrande och utredning av penningtvätt och finansieringen av terrorism (616/2008) definieras de olika uppdragen genom vilka en person blir en person i politiskt utsatt ställning. Till valda delar kan även uppdrag inom Europeiska gemenskapen göra en person politiskt utsatt. Familjemedlemmar och medarbetare till personer i politiskt utsatt ställning omfattas också av förordningen. Etablering av kundförhållande med sådana personer förutsätter att tillsynsobjektet iakttar skärpt förfarande för kundkännedom.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(13) Skyldig till penningtvätt gör sig enligt 32 kap. 6 § i strafflagen (SL) den som tar emot, använder, omvandlar, överlåter, överför eller förmedlar egendom som förvärvats genom brott eller vinning av brott eller egendom som kommit i stället för sådan egendom eller vinning och gör det för att dölja eller maskera vinningens eller egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa gärningsmannen att undandra sig de rättsliga följderna av brottet. Skyldig till penningtvätt gör sig även den som i fråga om egendom som för-

värvats genom brott eller vinning av brott eller egendom som kommit i stället för sådan egendom eller vinning döljer eller maskerar egendomens eller vinningens rätta karaktär, ursprung eller belägenhet eller förfogandet över den eller de rättigheter som är knutna till den, eller bistår någon annan vid sådant döljande eller sådan maskering.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(14) Utredningsskyldighet: Då tillsynsobjektet upptäcker en avvikande eller tvivelaktig transaktion bör det iakttä utredningsskyldigheten som avses i 9 § 3 mom. i penningtvättslagen. Detta innebär bl.a. skyldighet att utreda den av- vikande och tvivelaktiga transaktionens bakgrund samt ursprunget och användningssyftet för de medel som hör till transaktionen. Om transaktionen fortfarande verkar tvivelaktig efter utredningen blir det tillsynsobjektets plikt att göra en anmälan till centralen för utredning av penningtvätt.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(15) Finansiering av terrorism är straffbart enligt 34 a kap. 5 § i SL: Den som direkt eller indirekt tillhandahåller eller samlar in tillgångar för att finansiera, eller med vetskap om att de skall användas till att finansiera i lagen definierade terroråd. Tillgångarna kan vara anskaffade på lagligt eller olagligt sätt. Vid finansiering av terrorism riktas misstanken inte nödvändigtvis på tillgångarnas ursprung utan på målet som finansieras med hjälp av tillgångarna.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(16) Med verklig förmånstagare (beneficial owner) avses en naturlig person, till vars förmån en transaktion utförs, eller om kunden är en juridisk person, den naturliga person som bestämmer över kunden. I penningtvättslagen anses en naturlig person ha bestämmanderätt, om han/hon har mer än 25 procent av röstetalet på basis av aktierna eller andelarna eller om han/hon har rätt att utnämna eller avskeda majoriteten av styrelseledamöterna.

Inom försäkringsverksamheten anses den verkliga förmånstagaren vara förmånstagaren i försäkringsavtalet.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(17) En regelbunden kund är en stadigvarande kund som utnyttjar tillsynsobjektets tjänster upprepade gånger och som har minst ett avtal eller en förbindelse med tillsynsobjektet. En regelbunden kundrelation kan också vara en relation som vid kontakttillfället antas bli permanent. Ett dylikt grundande av kundrelation kan t.ex. vara öppnande av ett konto, ingående av ett kreditavtal, teckningen av en fondandel eller ingående av ett fondkommissionsavtal.

Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(18) Med den högre ledningen avses i denna standard ledningen direkt ovanför personen som ber om godkännande.

7

UPPHÄVDA STANDARDER OCH ANVISNINGAR

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(1) Finansinspektionens standard nr 2.4 trädde i kraft 1.9.2005.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(2) Denna standard ersätter Finansinspektionens standard 2.4. Kundidentifi-
ering, kundkännedom och åtgärder mot penningtvätt, finansiering av
terrorism och marknadsmissbruk, som trädde i kraft 1.9.2005.

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(3) Genom denna standard upphävs kapitel 6.9 i Finansinspektionens stan-
dard 4.4b "Hantering av operativa risker".

*Utfärdad 22.6.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010*

(4) Genom denna standard upphävs därtill

- Avsnitt 15.2. "Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism" i Finansinspektionens (Försäkringsinspektionens) föreskrifter och anvisningar (dnr 2/002/2008) givet till inhemska försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsföreningar, försäkringshol-
dingsammanslutning, filialer till försäkringsbolag i ett tredje land och enligt lag grundade pensionsanstalter, och
- Avsnitt 13 "Anvisningar för förhindrande av penningtvätt och finansie-
ring av terrorism" i Finansinspektionens (Försäkringsinspektionens) fö-
reskrifter och anvisningar till försäkringsförmedlare (dnr 8/002/2007).

8

ÄNDRINGSHISTORIK

Utfärdad 23.8.2010
Gäller fr.o.m. 1.9.2010

(1) Standarden har 23.8.2010 reviderats enligt följande:

- 1. Tillämpning:
 - stycke (1);
 - de i 7 § i betalningsinstitutlagen avsedda personerna har flyttats till punkt 11
 - filialer i Finland till utländska betalningsinstitut har lagts till punkt 12,
 - stycke (2); rättats på motsvarande sätt
- 5.9. Iakttagande av utrednings- och rapporteringsskyldigheten:
 - styckena (132), (140) och (141) har rättats

Utfärdad 10.6.2013
Gäller fr.o.m. 1.7.2013

(2) Standarden har 10.6.2013 ändrats enligt följande:

- Kapitel 6 Anmälningsskyldighet avseende misstänkta transaktioner har upphävts

Utfärdad 25.11.2015
Gäller fr.o.m. 1.1.2016

(3) Standarden har 25.11.2015 ändrats enligt följande:

- 1. Tillämpning:
 - stycke (1);
 - i 7 och 7a § i betalningsinstitutlagen avsedda personer har lagts till punkt 12 av förteckningen
 - AIF-fonders förvaltare, förvaringsinstitut och särskilda förvaringsinstitut, som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, har lagts till punkt 4 och
 - EES-baserade AIF-förvaltare, som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, har lagts till punkt 13
 - stycke (2);
 - rättats enligt stycke 1
 - försäkringsbolag har lagts till instanser som iakttar bindande föreskrifter i enlighet med 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen
- 4. Rättsgrund:
 - 4.2 Finländsk lagstiftning, stycke (2);
 - lagts till statsrådets förordning om lägre krav på kundkontroll när det gäller vissa finansieringsavtal

- vid förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (1204/2011)
- lagts till lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967)
 - lagts till lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013)
 - slopats en gammal paragraf (6 kap. 10 § 3 punkten i FBL), med stöd av vilken Finansinspektionen hade bemyndigande att meddela föreskrifter om anordnandet av försäkringsbolagens interna kontroll och riskhantering (bl.a. riskhanteringen i anknytning till identifiering av kunden)
 - lagts till 6 kap. 13 § Kundkontroll i FBL
 - lagts till 1 kap. 1 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag
 - lagts till 12 kap. 8 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014)
 - lagts till 13 § i finansministeriets förordning om de utredningar som ska fogas till ansökan om auktorisation för förvaltare av alternativa investeringsfonder samt ett särskilt förvaringsinstitut (227/2014)
- 4.3 Finansinspektionen reglering, stycke 3;
 - lagts till 6 kap. 21 § 4 punkten i FBL (Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter)
 - lagts till 1 kap. 1 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag
 - lagts till 12 kap. 10 § (Finansinspektionens behörighet att utfärda föreskrifter) i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder
 - 5. Kundkännedom
 - 5.6 Lägre krav på kundkännedom
 - lagts till ett nytt stycke (102) om förfarandet vid lägre krav på kundkännedom enligt statsrådets förordning 1204/2011
 - 5.8.2 Internationella finansiella sanktioner och frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism
 - ändrats tillämpningsrådet enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967)

- lagts till motivering och tillämpningsråd i enlighet med lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013)
- ändrats rubriceringen motsvarande innehållet

9

YTTERLIGARE INFORMATION

Kontaktinformation finns i listan över standardansvariga på Finansinspektionens webbplats. Upplysningar lämnas också av:

- Risktillsyn, Operativa risker